

GÖTEBORGS STADS BUDGET 2020

Socialdemokraterna

INNEHÅLL

Förord.....	4
Läsanvisning.....	6
Stadsdelsnämnder.....	7
Social resursnämnd.....	9
Förskolenämnden.....	11
Grundskolenämnden.....	14
Utbildningsnämnden.....	18
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning.....	21
Byggnadsnämnden.....	24
Fastighetsnämnden.....	26
Idrotts- och föreningsnämnden.....	28
Kulturnämnden.....	30
Lokalnämnden.....	33
Miljö- och klimatnämnden.....	35
Park- och naturnämnden.....	37
Trafiknämnden.....	39
Kretslopp- och vattennämnden.....	42
Nämnden för Inköp och upphandling.....	44
Nämnden för Konsument- och medborgarservice.....	47
Nämnden för Intraservice.....	49
Göteborgs Stadshus AB.....	51
Kluster: Energi.....	53
Kluster: Bostäder.....	55
Kluster: Lokaler.....	57
Kluster: Näringsliv.....	59
Kluster: Kollektivtrafik.....	61
Kluster: Hamn.....	63
Kluster: Turism, kultur och evenemang.....	65
Kommunövergripande.....	67
Personal.....	71
Styrning och ledning.....	76
Ekonomi.....	78

FÖRORD

All politik handlar om långa linjer. För mig är det uppenbart att vår tid tycks besatt av de små satsningarnas sammandrabbningar, inte sakpolitisk substans. Alltför sällan tillåts det politiska samtalet och den offentliga debatten handla om långsiktig samhällsförändring och politisk verkstad. Med denna budget vill Socialdemokraterna försöka vrida tillbaka diskussionen till det som faktiskt spelar roll: om hur vi som har förmånen att påverka idag kan lämna efter oss ett mer jämlikt Göteborg, ett mer rättvist Göteborg, ett Göteborg där klassklyftorna minskar och välfärden går först.

Socialdemokraterna fick medborgarnas förtroende att styra Göteborg i över två årtionden. Sedan vi tillträdde 1994 har staden förbättrats på alla tänkbara sätt och vis. Utan att fastna i nostalgi och tillbakablickar skulle jag vilja lyfta några konkreta exempel: De gamla hamnkajerna består idag av moderna bostäder, nya spårvagnslinjer förbinder våra kvarter med varandra, de miljöfarliga utsläppen har minskat, lönerna i den offentliga sektorn är mer jämställda än någonsin tidigare och befolkningstillväxten har varit stark.

Men samtidigt går samhällsutvecklingen åt fel håll. Den offentliga makten har kategoriskt och konstant rullats tillbaka; marknaden har släppts in på område efter område. Riksdagen har visat sig ovillig att förbjuda, begränsa eller ens reglera vinstjakten i välfärden. Ideologiska idéer om att välfärden ska vara en konkurrensutsatt marknad har skapat svårnavigerade styrmått. Det offentliga tvingas lägga stora summor på att följa upp och dokumentera vad vi själva gör. En allt högre andel av våra gemensamma resurser går till att finansiera denna byråkratiska apparat. Under 2018 minskade antalet undersköterskor i kommunerna, samtidigt som antalet människor som jobbar med administration och ledningsarbete skjuter i höjden.

Sedan 1990-talets slut har den samlade skattekvoten i Sverige sänkts, och detta överlägset mest för de rikaste invånarna. Staten har lämnat över tunga ansvar på kommunerna, infört lagstadgade krav och riktlinjer, men utan att skjuta till nödvändiga resurser. Detta har medfört att den kommunala välfärden är kraftigt underfinansierad.

Den folkvalda makten håller på att förlora kontrollen över samhällets gemensamma resurser. Det är min fasta övertygelse att medborgarna förväntar sig att skattepengarna ska gå dit de behövs mest – inte till vinstjakt, byråkrati och skattesänkningar för de rikaste. Konsekvensen av denna brist på kontroll är att välfärden, grundbulten i det socialdemokratiska samhällsbygget, upplevs som alltmer otillgänglig och otillräcklig. En enskild kommun kan inte ensam vända vad som är en nationell utveckling - men vi har ett ansvar att göra allt vi kan för att skapa ett ännu bättre Göteborg för våra barn och barnbarn.

Göteborg behöver en budget som sätter välfärden först. Marknadsexperimenten, kostnadsutvecklingen och den tilltagande byråkratiseringen urholkar Göteborgs Stads förmåga att utföra sitt grundläggande uppdrag: bästa möjliga välfärd i mötet med göteborgarna. I denna budget påbörjar vi en stor omfördelning – en omfördelning från interna processer och administration, till välfärden och välfärdspersonalen. En omfördelning av denna skala är ingenting man gör över ett enda år. Men min förhoppning är att vi med detta kan ta ett första steg mot att återta den gemensamma kontrollen över våra gemensamma resurser, förbättra villkoren för välfärdspersonalen och utjämna klassklyftorna i vår stad. Målet är utstakat och analysen är gjord. Det är dags att sätta välfärden först – i handling, inte bara i ord.

Jonas Attenius
Gruppledare Socialdemokraterna

LÄSANVISNING

Budgeten utgör ett sammanhållet styrdokument och bör läsas i sin helhet. Stadens verksamhet är uppdelad på nämndnivå, kommunövergripande samt bolagskluster (se särskild läsanvisning för Göteborgs Stadshus AB). Nämnder har tilldelats verksamhetsmål, analyser, inriktning och uppdrag. Analysdelen i respektive avsnitt är inte i sig styrande utan utgör den politiska grunden för mål, inriktningar och uppdrag som ska vara bärande för budgetåret. Kommunfullmäktiges inriktning och uppdrag riktas enbart till berörd nämnd om ej annat specificeras.

STADSDELSÄMNDER

Verksamhetsmål

Stadsdelsnämnderna ska skapa mer jämlika livsvillkor för Göteborgs invånare.

Analys

De senaste decennierna har ojämlikheten ökat i Göteborg, precis som i resten av västvärlden. Ett bristande ansvarstagande på statlig nivå har kraftigt minskat välfärdsfinansieringen och vältrat över stora sociala kostnader på kommunerna. Flyktingkrisen och den skeva geografiska fördelningen av mottagandet har ytterligare förvärrat de sociala problemen för ansvarstagande kommuner som Göteborg. Gruppen äldre förväntas dessutom öka avsevärt framöver. Utan kraftigt ökat stöd från statlig nivå kommer det att vara mycket svårt för staden att bibehålla nuvarande välfärdsnivå. Samtidigt ökar konkurrensen om arbetskraft inom samtliga sektorer. Det ställer stora krav på att skapa goda, hållbara arbetsplatser och attraktiva tjänster för att lyckas behålla och rekrytera personal. Detta gör arbetet med Attraktiv hemtjänst och liknande insatser på övriga områden ännu mer angelägna.

Det ogenomtänkta och drastiska införande av LOV-systemet har dessvärre ytterligare försvårat situationen inom hemtjänsten. Det planerade införandet av LOV inom äldreboende riskerar att urholka möjligheterna för staden att långsiktigt, kvalitativt och ekonomiskt hållbart planera sitt åtagande inom äldreomsorgen. Givet detta svåra läge är det av yttersta vikt att staden förmår prioritera de lagstadgade och för göteborgarna viktigaste välfärdsåtaganden. Stadsdelsnämndernas organisation kommer sannolikt att förändras framöver. Det är viktigt att förvaltningarna kan förbereda sig inför det.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Stadsdelsnämndernas arbete ska inriktas mot att ge stöd, förebygga sociala problem, minska skillnader i hälsa och skapa jämlika livsvillkor. Göteborg ska vara en jämlik och inkluderande stad där alla, oavsett funktionalitet, kan delta på lika villkor. Personer med funktionsvariation ska ha rätt till en meningsfull sysselsättning och kunna erbjudas daglig verksamhet av god kvalitet. Stadens fritidsverksamhet ska vara en plattform för ungas utveckling och lärande och samarbete med olika aktörer ska skapas för att möta ungas behov. Fritidsverksamheten ska vidga möjligheterna och öppna upp för generationsmöten, spontanidrott och spontankultur. Kulturverksamhet som El Sistema är en viktig del av stadsdelarnas uppdrag.

Tillgången på äldreboenden och en äldreomsorg av hög kvalitet ska säkerställas. Detta kommer att underlättas i och med LOV-systemets avskaffande inom hemtjänsten och daglig verksamhet, men också genom att införandet av LOV stoppas för äldreboenden och ledsagning. Otryggheten är särskilt utbredd bland äldre. Stadsdelsnämnderna ska därför prioritera trygghetsskapande åtgärder riktade mot äldre. Arbetsmiljön för de anställda behöver förbättras avsevärt. Arbetet med Attraktiv hemtjänst och ett genomtänkt införande av användarvänlig välfärdsteknologi är en central del av detta.

Det ska finnas ett särskilt fokus på att få vårdnadshavare i arbete. Antalet hushåll med egen försörjning ska öka. Individ- och familjeomsorgen ska vara en integrerad del av det familjecentrerade arbetssättet och delta fullt ut i uppsökande verksamhet. Socialsekreterarnas administrativa börda behöver minska så att mer tid kan läggas på klienterna, vilket är en förutsättning för högre kvalitet och ökad tillit till socialtjänsten. Göteborgs Stads arbete med familjecentrerat arbetssätt ska stärkas och breddas till att även inkludera familjer med barn i skolåldern. Andelen byråkrati och administration ovanför första linjen ska minska kraftigt, till förmån för verksamhet direkt riktad mot invånarna.

Uppdrag

- » De utökade hembesöken som sker i samverkan mellan BVC och socialtjänsten ska utvidgas till att omfatta samtliga utsatta områden.
- » Utbildningen "Människan bakom uniformen" (MBU) ska införas i alla stadsdelar.
- » Trygghetsskapande åtgärder för äldre ska genomföras i samverkan med Senior Göteborg och Social resursnämnd.
- » Arbetet med Attraktiv hemtjänst ska utvecklas och förstärkas.
- » Välfärdsteknologi ska utvecklas och säkerställas både för dem vi är till för och för att underlätta de administrativa processerna.

SOCIAL RESURSNÄMND

Verksamhetsmål

Bidra till en tryggare och mer jämlik stad genom konkreta och evidensbaserade insatser.

Analys

De senaste decennierna har ojämlikheten ökat i Göteborg, precis som i resten av västvärlden. Ett bristande ansvarstagande på statlig nivå har kraftigt minskat välfärdsfinansieringen och vältrat över stora sociala kostnader på kommunerna. Flyktingkrisen och den skeva geografiska fördelningen av mottagandet har ytterligare förvärrat de sociala problemen för ansvarstagande kommuner som Göteborg. Skillnaderna i livsvillkor och hälsa växer kontinuerligt. Denna ökande ojämlikhet är det största strukturella samhällsproblem som politiken har att förhålla sig till. Därför måste arbetet för att skapa en jämlik stad vara det överordnade målet för stadens verksamhet. Under den senaste åren har en omfattande kunskapsbas och organisation byggts upp kring detta mål, med Social resursnämnd som processägare. Detta ger goda förutsättningar för att fortsätta att utveckla och stärka jämlikhetsarbetet i staden. Givet den ekonomiska situation och de växande välfärdsåtaganden som staden står inför kommer det dock framöver att vara nödvändigt att prioritera de mest konkreta och effektiva insatserna framför ytterligare analys och kunskapsinsamling.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Kvaliteten i kärnverksamheten ska öka och arbetsmiljön i de verksamheter som nämnden ansvarar för ska förbättras. Konkreta insatser med god måloppfyllelse ska prioriteras över projekt med osäker leverans, teoretiskt arbete eller strategiutveckling. Förvaltningen har en lagstadgad skyldighet att värna om de mest sårbara individerna och grupperna i samhället, som våldsutsatta kvinnor, hotade hbtq-personer och människor med missbruksproblem. Verksamheten ska vara en trygg, säker och medmänsklig del i dessa människors liv och i möjligaste mån bidra till deras aktiva deltagande i samhällslivet. Nämnden har ansvar för stora tunga verksamhetsområden såsom boende och stöd för personer med samsjuklighet, inom missbruk och hemlöshet. Inom dessa områden är det särskilt stora problem med att säkerställa kompetensförsörjning och en god arbetsmiljö. Det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet, inklusive avhoppverksamheten, ska förstärkas och utvecklas och få en bättre samordning. Arbetet mot våldsbejakande extremism och hedersförtryck ska vara högt prioriterat.

Uppdrag

- » En återkommande stadenövergripande trygghetsundersökning ska införas i samverkan med stadsdelsnämnderna.
- » Lokala trygghetsvärdar ska anställas i samverkan med AB Framtiden.
- » Ordningsvakter ska erbjudas en fördjupad utbildning med fokus på trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.
- » Insatser ska genomföras för ökad samordning av uppsökande verksamhet riktad till vårdnadshavare.
- » Utökade insatser ska göras för att påverka ungas attityder till narkotika.

FÖRSKOLENÄMNDEN

Verksamhetsmål

Göteborgs barn ska få en god omsorg och utbildning som ger förutsättningar att utvecklas som samhällsmedborgare.

Analys

I Göteborg finns många bra förskolor, där barnen utvecklas och personalen trivs. Förskolans utbyggnad är resultatet av en klassmedveten socialdemokratisk politik för ökad rättvisa och bättre livsvillkor. Förskolan är idag en självklar del i de flesta småbarnsfamiljers vardag och en förutsättning för föräldrars, och särskilt kvinnors, lönearbete. Med tiden har förskolan professionaliserats och det pedagogiska uppdraget förstärkts.

De återkommande problemen inom förskolan rör framför allt arbetsmiljön, låg utbildningsgrad, kontinuitet bland personalen och i någon mån stora barngrupper. Dessa problem påverkar såväl personalens som barnens välbefinnande. Barnen träffar många olika nya vuxna och medarbetarna får ständigt nya kollegor, ofta utan utbildning.

Sjuktalen i förskolan är höga. Varje dag är i snitt en tiondel av medarbetarna sjukskrivna. En stor bemanningsenhet för timanställda har startats i samverkan med grundskoleförvaltningen. I förskolan arbetar ca 400 tillsvidareanställda personer utan relevant utbildning. Det är svårt att rekrytera förskollärare och barnskötare och färre än hälften av de tjänster som annonseras ut får behöriga sökande.

Det råder stor brist på förskolelokaler. Utöver behovet av nybyggnation behöver nära hälften av de befintliga lokalerna renoveras. Omkring 2 000 barn går idag i verksamhet i paviljonger med tillfälliga bygglov, samtidigt som befolkningen ökar. Lokaler och personal räcker inte till för att möta antalet barn som skrivs in i förskolan.

Idag är ca 85 procent av barnen mellan 1–5 år inskrivna i förskolan eller pedagogisk omsorg. Barn som inte går i förskola kommer ofta från socioekonomiskt utsatta familjer med låga kunskaper i svenska språket. Här kan öppna förskolan på familjecentralerna spela en viktig kompensatorisk roll.

Vår långsiktiga politiska ambition är att utöka rätten till heltid i förskola till fler barn. Givet förskolans pedagogiska och kompensatoriska roll vore det till gagn för alla barn att delta i förskolans verksamhet innan skolplikten vid sex års ålder.

Om en sådan ambition ska fullföljas står vi inför en utmaning att få fram bra lokaler och utbildad personal för att bibehålla en god omsorg och utbildning för barnen.

Att pojkar och flickor i förskolan möts av olika förväntningar bidrar till framtida utbildningsskillnader och könsstereotypa studie- och yrkesval. Lägre ställda krav på pojkar i tidig ålder bidrar till att de får svårt att klara skolan och halkar efter flickor framförallt vad gäller förmågan att läsa och skriva.

Barns läsning grundläggs i förskolan. För barn som inte har tillgång till läsning och litteratur i hemmet spelar förskolan en helt avgörande roll för språkutveckling och skolframgång. Allt fler barn börjar grundskolan med språkstörningar.

Flera personer med kopplingar till våldsbejakande extremism har sedan nämnden inrättades ansökt om att starta verksamhet. Lämplighetsprövning krävs för att starta förskola, men motsvarande prövning görs inte av dagbarnvårdare. Regelbunden tillsyn av fristående verksamheter sker för nuvarande vart tredje år.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Arbetsmiljön i förskolan ska bli bättre. Sjuktalet ska ned och frisknärvaron öka. Med god planering och strategisk schemaläggning kan personalens kompetens och erfarenhet användas effektivt under hela dagen och hela veckan. En hög andel förskollärare inom förskolan är en förutsättning för att klara av att bedriva verksamheten i enlighet med skollagens krav och läroplanen för förskolan. Även utbildade barnskötare har en viktig roll att spela i förskolan. Insatser ska intensifieras för att få fler män att söka sig till arbete inom förskolan.

Personalen måste ha tid för att planera verksamheten. Förskoleassistenter kan användas för att stötta upp, men ska inte anställas på bekostnad av utbildad personal. Genom stadens stegvisa jobb- och kunskapslyft ska förskoleassistenter stötta till att, i enlighet med sina individuella förutsättningar, utbilda sig till barnskötare. Timanställda ska erbjudas tillsvidareanställning om de har adekvat utbildning, alternativt erbjudas tillsvidareanställning om de skaffar sig utbildning. Med hänsyn tagen till barnens reella vistelsetider som komplement till socioekonomisk viktning kan resursfördelningen bli mer rättvis. Ett mer effektivt resursanvändande kan uppnås genom att se över hur förskolors öppetider kan samordnas.

Staden behöver få en samlad och strategisk planering av förskolelokaler. Förskolans lokalbehov bör tydligt markeras redan tidigt i en planprocess.

Inom förvaltningens ram ska resurser prioriteras för barn med behov av särskilt stöd. Insatserna för ökad läsförståelse måste stärkas och förskolans medarbetare och barnens föräldrar uppmuntras att i ökad grad läsa tillsammans med barnen

och främja intresse för litteratur. Nämnden ska ha uppsökande verksamhet för att barn i behov av språkutveckling skrivs in i och kommer till förskolan.

Kontrollen av privata förskolor och pedagogisk ska stramas åt och tillsynen öka. I väntan på förändrad nationell lagstiftning avseende privat pedagogisk omsorg ska nämnden göra lämplighetsprövning av sökande och utöka granskning av befintliga huvudmän utifrån lämplighet.

Uppdrag

- » Konceptet Staden där vi läser för våra barn ska permanentas och samverkas med grundskolenämnden. Förskolan ska i högre grad främja läslust och informera föräldrar om vikten av att läsa för sina barn. Behovet av och kostnad för externa vikarier ska minska genom att ha fast anställd personal i verksamheterna.
- » En särskild satsning ska göras för mer utbildad personal i förskolan.

GRUNDSKOLENÄMNDEN

Verksamhetsmål

Göteborgs elever ska få en god utbildning som ger förutsättningar att nå kunskapsmålen och utvecklas som samhällsmedborgare.

Analys

Göteborg har många bra skolor, där elever utvecklas och personalen trivs. Det är dock för många elever som inte klarar grundskolans kunskapskrav. Många elever går ut årskurs 9 med ofullständiga betyg och saknar behörighet att börja gymnasiet. Risken för att misslyckas i skolan beror i hög grad på i vilken familj du är född i och var du bor. Segregationen förvärras av den unika privatisering av skolan som har genomdrivits i Sverige.

Skillnader i hur väl eleverna klarar skolan skiljer sig åt mellan stadsdelar, men är ännu större mellan olika skolor inom samma stadsdel. Vålfungerande skolor med goda kunskapsresultat finns i alla stadsdelar. Klassklyftorna skär genom staden och skapar en uppdelning av skolor i vad som kan beskrivas som A- och B-lag. I den kommunala skolan med lägst resultat klarade endast 25 procent av eleverna i årskurs 9 kunskapskraven i alla ämnen och 45 procent behörighet till gymnasiet. I den kommunala skolan med bäst resultat klarade 95 procent av eleverna kunskapskraven och 97 procent gymnasiebehörighet.

Friskolorna riktar framför allt in sig mot elever från socioekonomiskt fördelaktig bakgrund, som kan generera mer vinst för ägaren. Detta skapar en negativ utveckling, där kommunala skolor riskerar att förvandlas till andrahandskolor. Kommunen har det yttersta ansvaret och måste vara beredd att erbjuda alla elever en skolplacering när en friskola lägger ned eller går i konkurs. Av grundskolans elever går 23 procent i fristående skolor. Det finns för närvarande stor risk att friskolor får sina tillstånd indragna, vilket sätter press på staden som snabbt måste kunna informera och bereda plats för elever i kommunens skolor. Risken för kommunen ökar när vinstdrivande bolag startar mycket stora skolor, vilket innebär att konsekvenserna av en plötslig nedläggning blir svårare för kommunen och berör en större andel av Göteborgselever.

Göteborg har tagit ett stort ansvar för svenskt flyktingmottagande under flera årtionden. De skolor som redan brottas med social problematik är också de som tagit emot flest nyanlända elever.

Aktivt arbete för placering av nya skolor utifrån socioekonomiska avväganden är ett viktigt strategiskt verktyg för att få fler barn att klara skolan och ha chans till goda livsvillkor. Idag upptar lokalfrågor för mycket av rektors arbetstid och ledtiderna till färdiga lokaler är för långa.

Elevens läs- och skrivkunnighet försämras. Många barn klarar inte bedömningen i årskurs 1. Särskilt utsatta är lågpresterande pojkar som får allt lägre resultat på skrivdelarna i nationella prov och som halkar efter flickorna. Denna utveckling får följder såväl för individens möjligheter till jobb och familjebildning som för samhällsutvecklingen i stort. Fler elever med språkstörningar har bidragit till ökat behov av elevhälsans insatser.

Bristen på behöriga lärare både i grundskola och fritidshem är omfattande. Elevassistenter är en stor personalgrupp som gör ett viktigt arbete i arbetslaget runt eleven, särskilt för elever med intellektuella och fysiska funktionsnedsättningar. Speciallärare och specialpedagoger spelar en viktig roll att stötta elever med särskilda behov att nå målen.

Samverkan mellan fritidshem och skola ska stärkas för att uppnå läroplanens mål. Skoldagen ska ses som en helhet, där eleven får möjlighet att utveckla sina förmågor. Fler barn ska ha möjlighet att ta del av fritidshemmen. Att alla elever kommer ut och gör prao, och att många kommer till kommunala arbetsplatser, är viktigt för att möta det stora behovet av arbetskraft inom välfärden.

Den psykiska ohälsan bland unga ökar. Enligt Folkhälsomyndigheten kan ohälsan till del kopplas till den nedmontering av den likvärdiga svenska skolan som pågått sedan 1990-talet.

Inom ramen för regeringens Januariöverenskommelse ingår att se över ett ökat statligt ansvar för skolan. Samma överenskommelse innebär samtidigt att regeringen förhindras lägga förslag för att motverka vinstjakten inom skolan. Vinstjakten dränerar den offentligt finansierade skolan på skattemedel, kräver en omfattande och kostsam kontrollapparat och bidrar till att urholka tilliten i samhället.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Privatiseringen av skolan och det fria skolvalet har allvarligt skadat likvärdigheten i svensk skola. I avvaktan på nationella reformer för en likvärdig skola behövs lokala insatser för att, så långt det är möjligt, göra den närmsta skolan till den bästa skolan. Skolor kan utgöra nav i lokalsamhället. Med ett metodiskt arbetssätt där elever, personal och föräldrar involveras tillsammans med närsamhälle och föreningar kan elevernas resultat höjas. Där arbetssätten redan finns har de visat på goda resultat.

Barns fritid är avgörande för hur väl de lyckas i skolan. Det finns tydliga klassskillnader i vad barn gör på fritiden, Därför bör idrotts- och kulturaktiviteter i högre grad kopplas till skolan för att ge fler barn chans att klara kunskapsmålen och nå behörighet till gymnasiet. Familjers ekonomi ska inte hindra att barn får en rik fritid. Aktiviteter i anslutning till skoldagen sänker tröskeln för deltagande och kopplar betydelsen av en meningsfull fritid till barnets kunskapsutveckling och chanser att lyckas i skolan.

Förväntningarna ska vara högt ställda på alla elever, oavsett bakgrund, på både pojkar och flickor. Skolan ska erbjuda kontaktvägar till det omgivande samhället och öva eleverna i sociala färdigheter. Detta ökar deras möjligheter på arbetsmarknaden och stärker dem som samhällsmedborgare. Resurser ska fördelas efter behov och en hög nivå på socioekonomisk viktning ska behållas. Effekterna av resursfördelningen behöver nog analyseras och revideringar kan behöva göras. Resursfördelningen ska stödja högindex-skolor till att höja undervisningens kvalitet och ha en god arbetsmiljö för att attrahera de bästa lärarna. En hög nivå på socioekonomisk viktning kan inte ensamt bidra till detta, utan andra insatser kan behövas för att ge alla skolor ett bättre utgångsläge. Skolor över hela staden måste ta ett mer jämlikt ansvar för mottagandet av nyanlända elever. Så stor del av kommunbidraget som möjligt ska gå direkt ut till skolorna. Nödvändiga besparingar ska ske på central förvaltningsnivå. Ett prioriteringsarbete behöver inledas för att avsluta projekt och aktiviteter som inte har en direkt påverkan på arbetet med att förbättra undervisningen och få fler elever att klara skolan. Skolan ska spela en mer aktiv roll i att fördela prao-platser med ett mångfacetterat utbud i olika yrkeskategorier. Skolan bör bättre ta tillvara prao-tidens potential att bryta köns- och klassmönster i yrkesval och öka intresset bland unga för välfärdsyrken i kommunen. Alla elever ska genomföra prao. Studie- och yrkesvägledningen ska informera och uppmuntra till utbildning i kommunala bristyrken. I samverkan med utbildningsnämnden ska elever från kommunala yrkesprogram informera elever i grundskolans årskurs 9 om gymnasial yrkesutbildning.

Elevassistenternas kompetens behöver definieras i befattningsbeskrivning och genom att inrätta ett nätverk för elevassistenter kan de, befattningen behöver förtydligas stärkas i sin yrkesroll.

Elevhälsans fokus ska vara att stötta eleverna att klara kunskapskraven och få godkända betyg. En välfungerande och kompetent elevhälsa är grundläggande för att alla elever ska nå målen. Med allt fler elever i behov av särskilt stöd ökar behovet av speciallärare som kan hjälpa barnen med inläring och avlasta läraren.

Nämnden ska fokusera på huvuduppdraget: En god undervisning för att fler elever ska klara skolan. Annat måste stå tillbaka. Mängden uppföljningsdokumentation som begärs in från rektorer och skolor ska reduceras.

Uppdrag

- » En översyn av resursfördelningsmodellen ska genomföras i syfte att se över hur skolor kan uppmuntras att öppna upp skolan för föräldrar och idrotts- och kulturföreningar utanför skoltid i syfte att öka elevernas chanser att nå kunskapsmålen.
- » Elever som är nyanlända i Sverige ska i högra grad placeras på skolor med låg andel nyanlända.
- » Särskilt pott avsätts så skolor kan inleda samarbete med Göteborgs Universitet och Chalmers så att elever från studieovana hem ska erbjudas studiebesök.
- » Alla elever i årskurs 9 ska få screeningsamtal med elevhälsan kring psykisk hälsa och användning av narkotika. Alla medarbetare som möter elever inom grundskolan ska veta vilka insatser som ska vidtas vid misstanke om att elever använder narkotika. En särskild satsning ska göras på mer behörig personal i grundskolan.

UTBILDNINGSNÄMNDEN

Verksamhetsmål

Göteborgs elever ska få kommunal utbildning av hög kvalitet som ger förutsättningar för arbetslivet och för att utvecklas som samhällsmedborgare.

Analys

I Göteborg finns många skickliga lärare och duktiga elever som bidrar till en bra undervisning och goda kunskapsresultat. Vårterminen 2019 fick drygt 80 procent av eleverna en gymnasieexamen, en liten ökning i jämförelse med året innan. Närvaron ökar och manliga elever har ökat sina resultat. Det finns stora behov av utbildad arbetskraft inom både privat och offentlig sektor, men ändå minskar andelen förstahandssökande till yrkesprogrammen. Yrkeselever klarar i lägre grad gymnasieexamen än elever på högskoleförberedande program.

Gymnasieskolan är segregerad och det finns tydliga skillnader i val av utbildning beroende på socioekonomisk bakgrund. Skolan är samtidigt också utsatt för hård konkurrens av privata skolbolag. Fler än hälften av gymnasieeleverna i Göteborg väljer fristående skola framför kommunens egen verksamhet. Aktiebolagen lockar genom aggressiv marknadsföring högpresterande elever till sina skolor, med företrädevis högskoleförberedande program, vilket har påverkan på den kommunala gymnasiesektorns ekonomi. Under det ökande trycket från vinstdrivna skolföretag blir det allt svårare för den kommunala skolan att kompensera för de växande klassklyftorna i samhället.

Befolkningen i åldrarna 16–18 år ökar under de kommande femton åren, vilket sätter press på gymnasieskolans beredskap att ta emot ett ökat antal elever. Utbudet av stora lokaler i centrala lägen är begränsat och den ökade efterfrågan ger höjda hyreskostnader.

Det finns problem med psykisk ohälsa och stökiga klassrum. Folkhälsomyndigheten konstaterar att förändringarna på arbetsmarknaden troligen bidragit till utvecklingen av psykosomatiska symtom bland unga. Gymnasieelever vet att arbetsmarknaden är osäker och att kraven blir allt högre på utbildning och kompetens, vilket påverkar den psykiska hälsan negativt.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Utbildningsnämndens skolor ska vara ett attraktivt val för eleverna och erbjuda en stor utbildningsbredd av hög kvalitet och med tydliga profiler. Långsiktigt bör den kommunala gymnasieskolan vara det självklara alternativet för Göteborgs gymnasieelever, men på kort sikt är målet att andelen Göteborgs-elever som väljer nationella program i kommunal regi ska öka till en andel om minst 50 procent.

Stora insatser måste göras för att få fler unga att välja yrkesprogram och klara sin yrkesexamen. Framförallt måste inriktningen vara att få fler att välja yrken som svarar mot personalbehoven inom den kommunala välfärden. Fördelarna med yrkesprogram måste göras tydliga för unga redan under högstadiet.

Under de närmsta tio åren behöver skolsystemet tillföras utbildningsplatser för minst 2 500 fler elever än idag, och detta endast för att möta befolkningsutvecklingen. Strategisk planering av nya utbildningslokaler är viktig för att öka den kommunala skolans attraktivitet och främja en bredare sammansättning av elever utifrån socioekonomiska faktorer.

Nämnden ska främja en skolkultur som präglas av höga förväntningar på alla elever och som genomsyras av grundläggande värderingar och normer där trygghet och studiero är bärande. Studiemiljön ska främja såväl fysisk som psykisk hälsa. Det ska finnas en god och jämlik tillgång till elevhälsa inom gymnasieskolan.

Alla elever ska ges förutsättningar att nå bättre kunskapsresultat och de skolor som har lägst kunskapsresultat ska öka mest.

En grundläggande faktor för att klara utbildningen är att eleven kommer till skolan och deltar aktivt under lektionerna. Det är därför av stor vikt att noga följa upp elevernas närvaro och att insatser görs för att få eleverna till skolan. En annan viktig faktor för att öka närvaron är att öka undervisningens kvalitet.

För att möta arbetsmarknadens behov, och ge unga människor goda chanser till jobb, är det viktigt att eleverna får en tydlig och aktuell bild av hur arbetsmarknaden ser ut. Elever på yrkesprogram ska uppmuntras att välja till kurser för högskolebehörighet. Nämnden ska fortsätta att bidra till stadens egen kompetensförsörjning genom yrkesprogram och fortsätta att utveckla inriktningar som svarar mot stadens egna behov och verksamheter. Studie- och yrkesvägledningen ska informera och uppmuntra till utbildning som möjliggör arbete i kommunala bristyrken. Utbildningsnämnden ska i samverkan med grundskolenämnden arrangera möten mellan elever i årskurs 9 och elever från kommunala yrkesprogram för att få information om kommunala yrkesutbildningar.

Uppdrag

- » Öka de kommunala gymnasieskolornas attraktivitet och status.
- » Introduktionsprogram ska fördelas mer jämnt mellan stadens skolor.
- » Elever på vård- och omsorgsprogram i kommunal regi ska erbjudas körkortsteori och körlektioner.
- » Alla medarbetare inom gymnasieutbildning, gymnasiesärskola och kommunal vuxenutbildning ska veta vilka insatser som ska vidtas vid misstanke om att elever använder narkotika.
- » Utredning tillsätts för att kartlägga elev- och skolsegregationen. Både fristående och kommunala skolor ska ingå i kartläggningen.

NÄMNDEN FÖR ARBETSMARKNAD OCH VUXENUTBILDNING

Verksamhetsmål

Sysselsättningen för grupper som står långt från arbetsmarknaden ska öka.

Analys

Göteborg har under flera år haft en minskande arbetslöshet i alla grupper. Göteborgsregionen har, för första gången någonsin, lägre arbetslöshetsnivåer än Stockholmsregionen. Den starka konjunkturen har, i kombination med en aktiv arbetsmarknadspolitik, bidragit till att öka sysselsättningsgraden i befolkningen till en rekordhög nivå. Nu går högkonjunkturen mot ett slut. De minskande ordergångarna i Kina, den tyska industrins tillbakagång och den politiska osäkerheten på båda sidor Atlanten bidrar till en djup ekonomisk osäkerhet med direkt påverkan på Göteborgs arbetsmarknad och nämndens verksamhet. Den konjunkturella avmattningen riskerar att förstärka befintliga trender, och samtidigt innebära att bredare folklager drabbas av arbetslöshet.

Bland vissa befolkningsgrupper har arbetslösheten ändå bitit sig fast på relativt sett högre nivåer. Den göteborgska arbetsmarknaden, länge dominerad av tillverkningsindustri och en expanderande välfärdssektor, har ändrat karaktär. Traditionella arbetaryrken bli mer högkvalificerade och arbetsmarknaden i stort blir mer tjänstemannadominerad. Detta gör steget in på arbetsmarknaden väsentligt svårare för ett antal utsatta grupper: utrikesfödda, ungdomar, lågutbildade och funktionshindrade.

Matchningsproblematiken utgör en av de stora utmaningarna för den lokala arbetsmarknadspolitiken. De stora grupper som står utanför arbetsmarknaden har inte kompetenser som efterfrågas av den breda flora av arbetsgivare som står med vakanta platser att fylla. Detta är fortsatt ett problem för arbetslöshetsbekämpningen. Omorganisationen av Arbetsförmedlingen ställer dessutom ännu större krav på kommunerna förmåga att själva agera arbetsmarknadspolitiskt.

Den ojämlika svenska skolan sätter press på vuxenutbildningen. Den kommunala vuxenutbildningen utgör ett av de yttersta skyddsnäten för de som lämnar grund- och gymnasieskolan utan fullständiga betyg – närmast ett krav på

dagens arbetsmarknad. I takt med en annalkande lågkonjunktur måste vuxenutbildningen, som de senaste åren har varit primärt inriktad på sitt huvudsakliga uppdrag samt att förstärka etableringsinsatserna för nya svenskar, stå redo att ta emot de stora grupper väletablerade arbetare och tjänstemän som riskerar att behöva lämna sina arbeten.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har det samlade ansvaret för den aktiva arbetsmarknadspolitiken, den kommunala vuxenutbildningen och tillhörande verksamheter. Nämnden ska under 2020 fokusera på sitt grunduppdrag om att leverera utjämnande och kompetenshöjande vuxenutbildning till breda grupper göteborgare, säkerställa den lagstiftade KomVux-garantin och omvärldsanpassa sitt kurs- och programutbud. Andelen vuxenutbildning i egenregi ska ligga fast. Privata leverantörer av vuxenutbildning ska ställas under hård och frekvent kontroll.

Fortsatt behöver fokus ligga på att stötta, rusta och matcha de grupper som står långt från arbetsmarknaden. Arbetet med att särskilt stötta unga män ska fortsätta och förändras efter behov. Nämndens ambition om att bli riksledande gällande kombinationen av arbetsmarknadspolitiska insatser, vuxenutbildning och flexibelt språkstöd ska säkras. Det egna arbetet med att – i samverkan med såväl interna som externa aktörer – ta fram riktade utbildnings- och yrkesspår mot diverse yrken ska fortsätta. Nämnden ska ha som ambition att erbjuda alla ungdomar sommarjobb under det år som de fyller 17 år.

Nämnden behöver under 2020 ta ett större ansvar för att rusta Göteborg inför en eventuell lågkonjunktur, i enlighet med sin lagstiftade roll som arbetslöshetsnämnd. Kompetenscenterverksamheten ska ta höjd för att eventuellt behov rusta, stötta och matcha andra befolkningsgrupper än tidigare. Under 2020 ska en modell tas fram för att särskilt stötta vårdnadshavare med försörjningsstöd och etableringsersättning till egenförsörjning. Modellen ska utvecklas i samverkan mellan Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, Social Resursnämnd och stadsdelsnämnderna. Nämnden för arbetsmarknaden och vuxenutbildning ska leda arbetet.

Det är avgörande att kontrollen över arbetsmarknadspolitiska insatser i allt väsentligt kvarstår i den offentliga sektorn. I väntan på konkreta besked om Arbetsförmedlingens omorganisation ska nämnden ta fram en plan för att vid behov kunna konkurrera med såväl offentliga som privata aktörer om delar av Arbetsförmedlingens nuvarande uppdrag.

Uppdrag

- » Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning ska ta fram en plan för arbetsmarknads- och vuxenutbildningspolitiska insatser för att bekämpa arbetslösheten under en lågkonjunktur.
- » Alla ungdomar ska det år de fyller 17 år erbjudas sommarjobb genom fler samarbeten med privat näringsliv.
- » Insatser för att stötta unga män till sysselsättning ska öka, med ett tydligt trygghetsfokus i arbetet.
- » Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning ska ta fram en plan för att kunna bedriva verksamhet inom fler delar av Arbetsförmedlingens nuvarande uppdrag.

BYGGNADSNÄMNDEN

Verksamhetsmål

Göteborgarnas behov av bostäder och lokaler ska tillgodoses.

Analys

I Göteborg byggs det mer än på fyrtio år, Göteborg är en av Europas snabbast växande städer. Villkoren på bostadsmarknaden är orättvisa och får allvarliga följder för hela samhället. Bostadssegregationen har en direkt påverkan på skolresultat och på unga människors möjligheter på arbetsmarknaden. Bristen på bostäder till rimlig kostnad är avgörande för människors möjlighet att flytta för studier eller arbete.

Klassbakgrunden är avgörande för möjligheten till bostad. För göteborgare med lägre inkomst i hyresrätt kan bostadsförhållandena vara både dyrare och otryggare än för de som har råd att betala kontantinsatsen till en bostadsrätt. Rapporter visar dessutom att en arbetarfamilj med snittinkomst i dagsläget inte har ekonomiska medel att köpa en ändamålsenlig bostad inom Göteborgs kommungränser.

Människor med höga inkomster flyttar i allt för hög grad från Göteborg till villaområden i kranskommunerna. Inflyttningen präglas i hög grad av människor med låga inkomster. Denna utveckling riskerar att urholka välfärden.

Göteborg är en stadsplaneringsmässigt delad och socioekonomiskt segregerad stad. Stadsdelar med en hög grad av ensidiga upplåtelseformer kännetecknas av en mindre blandad socioekonomisk sammansättning i befolkningen. Det råder brist på boende för LSS och andra specialboenden. Stadskvaliteter är fokuserade till enstaka knutpunkter och företrädesvis till stadens centrala delar. Det som byggs är ofta likriktat modernistiskt och uppfattas inte alltid som vackert av stadens invånare.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Staden ska bygga mycket och bra för vanligt folk. En klimatsmart, tät och blandad stad gör det enklare för göteborgare att få vardagen att fungera.

I staden behövs generellt fler hyresrätter till rimlig hyra och det behöver byggas bostadsrätter, radhus och villor i nordöstra Göteborg. Det ska bli lättare för människor som vill bo i eget hus att få bo kvar i det område där man trivs och

är rotad. Genom ett stadsbyggnadslyft ska man kunna bo i småhus och radhus på ett klimatvänligt och ekonomiskt tillgängligt sätt i Angered, Biskopsgården och Tynnered/Västra Frölunda.

Syftet med den nya översiktsplanen är att bygga en nära, sammanhållen och robust stad, därför är det viktigt att även inkludera nordöstra Göteborg.

Nämnden ska arbeta för få upp takten i byggandet. Arbetet för att bygga fler billiga hyresrätter och lägenheter som studenter kan efterfråga ska fortsatt prioriteras. I stadsutvecklingen ska stråk prioriteras och stadens delar byggas samman. I arbetet ska Historisk stadsplaneanalys över Göteborg beaktas.

I stadsbebyggelse ska slutna kvarter med hög exploateringsgrad föredras och bottenvåningen inrättas på ett sådant sätt att de går att använda som lokaler. Vid avsteg ska det finnas motiverade skäl som redovisas för nämnden.

De hus som byggs ska vara estetiskt tilltalande. Klassisk arkitektur med variation och omsorg om detaljer är stilideal som flertalet uppskattar. I Göteborg finns en tradition av landshövdingehus, vars karaktäristiska stil och uttryck ska tas tillvara i nyproduktion. Samverkan med stadens övriga planerande nämnder ska stärkas för snabbare framdrift av bra bostäder och lokaler.

Uppdrag

- » Antalet bostäder i antagna detaljplaner ska öka
- » Stadsbyggnadslyft för utbyggnad av Angered, Biskopsgården och Tynnered/Västra Frölunda ska startas.
- » Antalet detaljplaner som föreskriver traditionell, klassisk arkitektur och antalet detaljplaner med landshövdingehus i trä ska öka.
- » Fler bostäder för stora familjer och studenter ska planeras.

FASTIGHETSÄMNDEN

Verksamhetsmål

Göteborgarnas behov av bostäder och lokaler ska tillgodoses.

Analys

Göteborg växer. Allt fler människor och företag söker sig hit. Göteborg har stora behov av bostäder, förskolor, särskilda bostäder och idrottsytor. Göteborg riskerar att gå miste om arbetstillfällen om företagens skriande behov av kontorslokaler och byggbar mark inte kan tillgodoses. Näringslivet har ett skriande behov av kontorslokaler och byggbar mark. Alla göteborgare blir lidande av bristen på detaljplanerad mark för olika ändamål.

Markanvisningsprocesserna är i dagsläget ofta otydliga. Missförstånd och fördröjningar skapar långa ledtider och utdragna byggprocesser, vilket föranleder att bostäder och lokaler inte färdigställs i takt med göteborgarnas behov. Hemlöshet är ett problem i Göteborg. Den mest utsatta gruppen är de som lever i akut hemlöshet. I Göteborg kan den som är hemlös få hjälp genom Bostad först som bygger på att den som är hemlös i första hand behöver en bostad innan personen är redo att ta tag i andra sociala problem.

Göteborg har tagit ett stort ansvar för Sveriges flyktingmottagande och stora ansträngningar har gjorts för att uppbåda boendelösningar för personer som anvisats till Göteborg enligt bosättningslagen och för de som självmant sökt sig hit.

Göteborgare med olika funktionsnedsättningar begränsas fortfarande av enkelt avhjälpna hinder vilket minskar deras fysiska tillgänglighet till staden.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Ett strategiskt arbete behövs för att få fler attraktiva lokaler i socialt utsatta områden för att möjliggöra fler arbetsplatser.

För att snabbare få fram lokaler behöver markanvisningsprocessen bli mer transparent för att i ett tidigt skede klargöra vilka krav som gäller, undvika missförstånd och kostsamma fördröjningar.

Hemlöshet ska inte förekomma i Göteborg. Arbetet med Bostad först ska fortsätta för att ge fler hemlösa ett boende och möjlighet till ett gott liv.

Det är inte acceptabelt att människor med funktionshinder inte kan ta sig runt i staden som de önskar. Göteborg ska vara tillgängligt för alla. Fysiska hinder ska byggas bort. Arbetet med enkelt avhjälpna hinder ska fortsatt prioriteras.

Fler arbetsplatser behövs i stadens socialt utsatta områden. För att näringsidkare, myndigheter eller kommunala aktörer ska kunna ha kontor även i dessa områden behövs strategisk planering av lokaler.

Fler billiga hyresrätter ska byggas i alla delar av staden, samtidigt som det behöver byggas bostadsrätter, radhus och villor i nordöstra Göteborg. Det ska bli lättare för människor som vill bo i eget hus att få bo kvar i det område där man trivs och är rotad. Genom ett stadsbyggnadslyft ska man kunna bo i småhus och radhus på ett klimatvänligt och ekonomiskt tillgängligt sätt i Angered, Biskopsgården och Tynnered/Västra Frölunda. Samverkan med stadens övriga planerande nämnder ska stärkas för snabbare framdrift av bra bostäder och lokaler.

Uppdrag

- » Nämnden ska säkra tillgången till ändamålsenliga akutboenden och genomgångsboendelösningar i kommunens egen regi.
- » Nämnden ska strategiskt planera lokaler för näringsliv och allmännyttiga bolag för att möjliggöra fler arbetsplatser i socialt utsatta områden.
- » Exploateringsekonomi i enskilda projekt ska förbättras.
- » Nämnden ska genomföra en strategisk utbyggnadsplan för byggande av småhus i områden där den boendeformen saknas idag.
- » Nämnden ska alltid ha möjlighet att granska anvisning av attraktiv mark i förväg för att säkerställa anvisningens krav och riktlinjer.
- » Enkelt avhjälpna hinder ska åtgärdas.

IDROTTS- OCH FÖRENINGSNÄMNDEN

Verksamhetsmål

Bidra till en jämlik tillgång till idrotts- och föreningsliv i hela staden.

Analys

Ett jämlikt Göteborg bygger på en bred, generell och jämlik tillgång till fritid och föreningsliv. Idrotts- och föreningslivet är till glädje och nytta för många. Det har också en stor betydelse för att stärka folkhälsan och demokratin och för att uppnå ett jämlikt Göteborg. Göteborgarnas fritid styrs idag i allt för hög grad av klass- och könstillhörighet. I ett samhälle med ökande klyftor fyller idrotts- och föreningslivet viktiga uppgifter vad gäller såväl folkhälsa som tilliten människor emellan och till samhället i stort. Starka föreningar ger fler unga möjligheter att bli ledare och utvecklas. Rekryteringsproblem för föreningslivet finns särskilt i utsatta områden. Ett aktivt och tillgängligt föreningsliv minskar risken att hamna i kriminella miljöer och deltagande i föreningar stärker även den demokratiska medvetenheten. Givet den ekonomiska utvecklingen framöver kommer det att bli ännu viktigare att de resurser som staden investerar i idrotts- och föreningslivet används på bästa möjliga sätt. Det är därför avgörande att skala ner funktioner som inte är direkt kopplade till kärnuppdraget till förmån för de verksamheter och funktioner som har en hög och konkret målpuppfyllelse.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Idrotts- och föreningsnämnden ska ha ett tydligt fokus på att minska skillnaderna i deltagandet i idrotts- och föreningslivet, genom att prioritera stöd till utsatta områden med lågt deltagande samt öka flickors deltagande. Föreningar ska stöttas i administrativa och praktiska frågor. Satsningar ska inriktas särskilt på att fånga upp och utveckla unga ledare. Göteborgs Stad ska ställa tydliga krav på alla föreningar som får föreningsbidrag. Offentliga medel ska aldrig gå till organisationer som kränker mänskliga rättigheter eller undergräver demokratin. Föreningar ska, om de kommer i kontakt med personer eller miljöer som berörs, ta avstånd från våldsbejakande extremism samt hedersförtryck och rådgöra med stadens samordnare för dessa frågor. Verksamhet direkt riktad till

göteborgarna ska prioriteras framför administration och byråkrati. Nämnden ansvarar också för samordning av elitidrotten i staden.

Ur ett investeringsperspektiv ska nämnden fortsatt fokusera på arbetet med att säkerställa tillgång till simhallar över hela staden. Ersättning för Slottsskogshallen ska prioriteras i och genomföras vid tidigaste möjliga tillfälle under planperioden. Avgiftsfri simundervisning ska fortsatt erbjudas enligt samma modell som tidigare.

Uppdrag

- » Ett nytt system för lokalhantering, där föreningslivet på kvällstid ges större tillgång till lokaler inom förskolan, skolan och andra kommunala verksamheter, ska upprättas och implementeras.
- » Ett system för att stödja föreningar som i begränsad utsträckning önskar arvodera unga ledare i åldern 15–25 år ska tas fram.
- » Nämnden ska främja och stärka deltagandet i idrotts- och föreningslivet i utsatta områden.
- » Åtgärder ska vidtas för att skapa ett jämställt idrotts- och föreningsliv i Göteborg.

KULTURNÄMNDEN

Verksamhetsmål

Göteborgarna ska ha en god tillgång till kultur och bibliotek.

Analys

Kultur är en del av välfärden och spelar en avgörande roll i människors liv. Tidiga insatser på konst och kultur för barn och unga skapar möjligheter för resten av livet och bidrar till mer likvärdiga livsvillkor mellan människor. Göteborgarna ska ha en jämlik och likvärdig tillgång till bibliotek, museer, fri konst och kultur. Idag skiljer sig konsumtionen av kultur åt beroende på socioekonomiska faktorer.

Folkbiblioteken är den bildningsinstitution som når överlägset flest göteborgare. Varje folkbibliotek har en unik profil och mångfald som får bevaras. I de snabba sociala mediernas tidevarv och med en polariserad nyhetskonsumtion och verklighetsuppfattning så är vikten av det demokratiska samtalet och bildning större än någonsin. Folkbiblioteken är ofta den enda icke-kommersiella lokal öppna för allmänheten som finns i stadens olika områden. Att många göteborgare söker sig till biblioteken bidrar också till att social problematik i samhället synliggörs. Social oro, våld och aggressivt beteende på biblioteken bidrar till försämrade arbetsmiljö för personalen och minskad trivsel för besökare.

Hälften av göteborgarna besökte under en tvåårsperiod inte någon gång något av stadens museer. Andelen invånare som aldrig besöker stadens museer är som störst i Angered och Västra Hisingen. För att bryta den negativa trenden krävs ett aktivt uppsökande arbete för att få nya grupper hitta till nämndens kulturinstitutioner samt öka barn och ungas tillgång från alla delar av staden till konst, kultur och eget skapande.

Kulturnämnden har omfattande behov av att genomföra nödvändiga förbättringar i befintliga byggnader för att skapa ändamålsenliga och tillgängliga lokaler för samlingar, publik och personal.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Kulturnämndens offentliga institutioner utgör gemensamt en grundläggande kulturell välfärd som ska vara tillgänglig för alla göteborgare. Det är viktigt att sänka onödigt höga trösklar till kultur. Stadens kulturutbud behöver kontinuerligt anpassas efter förändrade kulturmönster i samhället som stort.

Barn och ungas tillgång till folkbibliotek och kultur ska stärkas. Folkbiblioteken ska utvecklas med fokus på att öka intresset för litteratur och läsning. Insatser för barns läsning ska särskilt prioriteras. Biblioteken är unika som icke-kommersiella platser för stillhet, reflektion och läsning. Bibliotekens roll som bildningsinstitution ska upprätthållas. Stadsbiblioteket ska fortsätta att utveckla sin seminarieverksamhet och bredda det demokratiska samtalet för att nå nya grupper. Bibliotekspersonalen behöver rätt förutsättningar för att utföra bibliotekens uppdrag, och deras arbetsmiljö måste säkras från hot och våld. Folkbiblioteken ska vara avgiftsfria. Kulturhusen ska vara mötesplatser som möjliggör och ger lust och motivation till kreativitet, upplevelser och eget skapande.

Museilektionerna och den pedagogiska verksamheten ska utökas till att omfatta fler, och framförallt fler barn och unga från socialt utsatta familjer. Målsättningen är att alla barn och unga ska ges samma goda förutsättningar att förverkliga sina möjligheter, först och främst för sin egen skull men också för det gemensammas bästa.

Stadens kulturinstitutioner och kulturutövare ska ha goda förutsättningar för sin verksamhet och skapande i form av lokaler, personal och andra resurser. Under året förstärks nämndens möjligheter att parera ökade hyreskostnader. Museernas omfattande publika uppdrag ställer höga krav på medarbetarna. De bör ges förutsättningar att prioritera bland uppdrag för en bättre arbetsmiljö och ökad arbetsro.

Kulturpolitiken ska värna konstens och konstnärernas frihet. Kulturnämnden ska stödja kulturlivet och ge konstnärer inom alla konstarter möjligheter att utvecklas och att möta sin publik samt stimulera till eget kulturskapande och kulturell delaktighet. Kulturnämnden ska motarbeta en utveckling där medborgarna degraderas till kunder. Göteborgarnas intresse och vilja att delta i kultur- och samhällslivet ska uppmuntras.

Samverkan med de planerande nämnderna behöver stärkas för lokaler och IT-lösningar för det fria kulturlivet.

Besparingar ska i första hand göras inom den centrala förvaltningsorganisationen. Det krävs ett resolut ingrepp mot delar som inte är direkt avgörande för att uppnå nämndens mål om att öka alla göteborgares tillgänglighet till kultur och få fler att, oavsett socioekonomisk bakgrund, ta del av stadens kulturutbud.

Förvaltningen har övergripande administrativa kostnader, såväl centralt placerade som inom var och en av de tre sektorerna, som bör kunna samordnas även med andra förvaltningar.

Uppdrag

- » Möjligheten att starta en "kulturbank"/rekvisitaförråd för det fria scenkonstlivet ska utredas.
- » Kulturnämnden ska samordna sina övergripande administrativa kostnader för mer effektiv användning av resurser.
- » Nya bokbussar ska införskaffas och tas i drift under året.

LOKALNÄMNDEN

Verksamhetsmål

Funktionella och kostnadseffektiva lokaler ska erbjudas i hela Göteborg.

Analys

Lokalnämnden har ett stort ansvar för att stadens kärnverksamheter ska fungera. De drygt 300 projekt som nämnden är ansvarig för har fördyrats väsentligt jämfört med investeringsbesluten, vilket är en orsak till nämndens negativa ekonomiska situation. Därutöver beror de ekonomiska problemen också på att underlagen varit felaktiga eller att projekten försenats så att kostnaderna ökat. Dessutom växer befolkningen vilket ytterligare ökar trycket på stadens lokaler. Nämnden kämpar med stora eftersatta underhåll i flera lokaler till följd av utökningen av förskoleplatser som genomfördes efter 2010. Att inte reparera fastighetsskador när de uppstår kan vara direkt farligt för de som vistas i lokalerna och tenderar dessutom att förvärras och fördyras ju längre reparationen dröjer.

I dagsläget skapar beslutsprocessen svårigheter. Ingen känner ägandeskap över nämndens utgifter. Modellen som idag används i nämndens arbete för framtagandet av nya lokaler bidrar till en dissonans i prioriteringarna, vilket har bidragit till att man har gått vidare med upprustning av vissa lokaler som inte har akuta underhållsbehov, när samma resurser i själva verket hade behövt läggas på betydligt mer eftersatta och nedgångna lokaler. Modellen behöver justeras så att prioriteringslistan tydligt återger de mest akuta behoven, då kan också resurserna fördelas på ett lämpligare sätt. Behovet av att beslutsprocessen och prioriteringslistan revideras blir också tydligt i de fall vi sett exempel på när nybyggnation måste rivas efter endast ett par år för att planeringen saknat långsiktiga perspektiv. Skattebetalarnas pengar används i dagsläget inte fullt ut på ett ändamålsenligt sätt.

Behovet av skollokaler är stort och intensifieras av att antalet barn i förskole- och grundskoleålder ökar i staden. Enligt den senaste befolkningsprognosen kommer barn i förskoleålder öka till ca 35 000 år 2020. Motsvarande siffra för barn i grundskoleålder är drygt 66 000. Det ställer krav på en översyn av befintliga skollokaler samt en eventuell utökning av antalet förskole- och grundskoleplatser. Bristen på lokaler är ett problem också för förenings- och kulturlivet som dagligen förser staden med viktig verksamhet som bidrar till att många barn och unga får en meningsfull fritid.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Nämndens beslutsprocess behöver ses över och revideras så att prioriteringslistan bättre återspeglar verkligheten och de politiska prioriteringar som ska vara möjliga att göra. Utöver den grundläggande inriktning som styr nämndens arbete är ett utav lokalnämndens främsta uppdrag att säkra tillgången till goda utbildningslokaler i hela Göteborg. Det är en förutsättning för en likvärdig studiemiljö och skolgång för alla stadens elever. Det ställer krav på såväl byggnation av nya lokaler samt underhåll av det redan befintliga beståndet. Byggnation av nya skolor och förskolor ska strategiskt planeras i samverkan med andra nämnder i syfte att uppnå en större social blandning i stadens skolor. Uppskalningen av detta arbete kräver ökad samverkan mellan lokalnämnden och andra berörda nämnder, särskilt med hänsyn till ekonomi- och investeringsstyrning. Genom att bygga fler skolor i skärningspunkten mellan områden med goda socioekonomiska förutsättningar och områden med mindre goda socioekonomiska förutsättningar möjliggör gör nämnden för fler skolor att uppnå ökad social blandning.

Vidare ska stadens lokalhantering effektiviseras i syfte att bättre svara upp mot förenings- och kulturlivets behov av lämpliga och kostnadseffektiva lokaler. Nämnden ska skapa förutsättningar för verksamheter att bli bättre på att samutnyttja lokalerna i beståndet för att uppnå fler användningsområden. Ett bättre nyttjande av befintliga lokaler och lokalhantering ska införlivas i nämndens arbete på sådant sätt att kultur- och föreningslivet får ökad tillgång till kommunala lokaler på kvällstid. Arbetet kan med fördel ske i samverkan med idrotts- och föreningsnämnden. Verksamheterna som bedrivs i nämndens lokaler förutsätter att fundamentala hygienfaktorer tillgodosätts: ventilationsystemen ska fungera, lokalerna ska vara fria från mögel och storköksutrustningen ska fungera. Lokalnämndens verksamhet förstärks under året med särskild pott så att nämnden bättre kan utföra underhåll av stadens lokaler, särskilt välfärds- och utbildningslokaler.

Uppdrag

- » En samplanerad organisation för utbyggnad av förskole- och skollokaler ska införas.
- » Lokalsekretariatet avvecklas och samtliga uppdrag övertas av lokalnämnden.
- » Lokalnämnden ska samverka med nämnden för inköp och upphandling för att minska kostnaderna och för införandet av kategoristyrning.

MILJÖ- OCH KLIMATNÄMNDEN

Verksamhetsmål

Göteborgs Stads miljö- och klimatarbete ska bidra till att minska utsläppen av växthusgaser till hållbara nivåer.

Analys

De globala klimatförändringarna drabbar oss alla. Forskning pekar entydigt på situationens allvar och att omställningen mot ett fossilfritt samhälle måste ske skyndsamt för att kurvan av utsläpp ska kunna vändas inom tio år. Enskilda kommuner kan inte lösa klimatkrisen själva, men det är nödvändigt att det offentliga Sverige agerar kraftfullt på alla nivåer för att nå 1,5-gradersmålet.

Socioekonomiska skillnader gör att olika grupper i samhället påverkar miljön olika mycket. Samtidigt som medvetenheten och viljan att bidra till en hållbar utveckling ökar är möjligheten att välja klimatvänliga alternativ ofta en ekonomisk fråga. Att åtgärder slår hårdare mot resurssvagare grupper hämmar omställningen. För att bli verklighet måste klimatomställningen därför gå hand i hand med en jämlik samhällsutveckling.

Att utsläppen är ojämlikt fördelade i Göteborg märks även på produktionsidan, där bygg- och fastighetssektorn är en av de branscher som ansvarar för de största utsläppen tillsammans med transportsektorn. Som samhällsaktör och stor arbetsgivare har Göteborgs Stad möjlighet att främja grönare alternativ inom dessa sektorer och påverka det lokala samhällets utsläppsnivåer och inställning till klimatarbetet.

Göteborgs Stad har länge bedrivit ett ambitiöst klimat- och miljöarbete som gett resultat på många områden och staden ligger fortfarande i framkant när det kommer till klimatarbetet i Sverige. Uppföljning visar dock att Göteborg bland annat har svårt att nå de lokala miljömålen, och ett förändrat klimat kommer även innebära nya utmaningar som staden måste kunna möta.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Miljö- och klimatnämnden ska vara drivande i, och samordnare av stadens arbete med att skapa en miljö- och klimatsmart stad. Nämndens tillsynsarbete för att säkerställa att lagar som rör miljö- och hälsoskydd och livsmedel följs

är grundläggande i detta arbete, tillsammans med uppdraget att kartlägga miljöutvecklingen i staden. Nämnden ska vara en aktiv stödfunktion för andra nämnder och bistå med kunskapsunderlag så att ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet kan genomsyra alla stadens verksamheter. Åtgärder som föreslås ska göra det lättare för alla göteborgare att bidra till en hållbar utveckling på jämlika villkor – men ansvaret för omställningen varken kan eller ska ligga på den enskilda individen.

De aktörer som släpper ut mest ska också bära det största ansvaret för att bidra till en grön omställning. Nämnden ska främja samverkan med stora, mellanstora och små företag, idéburen sektor och akademi som har hållbarhet som mål. Göteborgs Stads miljö- och klimatprioriteringar måste vara tydliga gentemot de aktörer som står för en stor del av klimatpåverkan och samtidigt vill bidra aktivt till omställningsarbetet. Särskilt fokus ska läggas på att stödja bygg- och transportsektorn i detta arbete. Den tekniska utvecklingen har stor potential att bidra till klimatomställningen och investeringar i innovativa klimatåtgärder och energieffektivisering som minskar utsläppen ska stärkas.

Miljöledningssystemet är ett viktigt verktyg som ska prioriteras och användas för att öka nämndens ägandeskap och bidra till ständiga förbättringar i staden när det gäller miljöfrågorna. Nämnden bör även arbeta aktivt för att inkludera klimatperspektivet i samma styrmodell. Miljö- och klimatnämnden ska även spela en aktiv roll när det kommer till samordning av stadens inköp- och upphandling så att inköp fortsatt kan styras mot hållbara alternativ där det är ekonomiskt och socialt möjligt. Arbetet med att eliminera matsvinn i Göteborg ska fortsätta.

Göteborg ska vara en levande kuststad med god havsmiljö. Utsläpp som negativt påverkar människor, djur och miljö ska minska. Göteborgs Stad ska arbeta aktivt för att fasa ut farliga kemikalier ur sina verksamheter och ämnen med särskilt farliga egenskaper ska inte användas eller släppas ut varken i luft, mark eller vatten. Göteborg ska även ha en grön och levande stadsmiljö där människor mår bra. Arbetet mot nedskräpning och spridning av föroreningar ska fortsätta. Stadens arbete med klimatanpassning av allt från vård och omsorg till bostäder, gator och dricksvatten ska fortsatt stärkas för att säkra Göteborg för ett framtida förändrat klimat.

Uppdrag

- » Användningen av plast och engångsartiklar i stadens verksamheter ska successivt regleras hårdare för att på sikt kunna förbjudas.
- » Omställningen till en fossilfri fordonsflotta ska fortsatt prioriteras och samordnas mellan berörda aktörer.

PARK- OCH NATURNÄMNDEN

Verksamhetsmål

Stadens offentliga rum ska vara trygga och tillgängliga med särskilt fokus på utsatta områden.

Analys

Göteborg är på många sätt en stad där levnadsvillkoren skiljer sig åt beroende på var du bor. Det är ett socioekonomiskt problem som också återspeglar sig i utformningen av och kvaliteten på de offentliga rummen. Den upplevda otryggheten i Göteborg har ökat över tid, särskilt bland äldre. Känslan av otrygghet är som högst i socioekonomiskt utsatta områden. Eftersatta stadsrum och nedgångna gatumiljöer bidrar till att förstärka känslan av otrygghet i stora delar av staden, inklusive de mest centrala platserna. I takt med att Göteborg växer ökar behovet av grönområden och parker. En stor utmaning för nämnden ligger i att skapa en trivsamt och tillgänglig stad för alla göteborgare under den omfattande expansionsfas som staden befinner sig. Det ställer nya krav på skötsel, underhåll och tillskapandet av stadsmiljöer för att staden ska upplevas som trygg, ren och välskött året runt.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Stadens offentliga rum ska vara inkluderande, trygga och tillgängliga för alla oavsett socioekonomiska förutsättningar eller funktionshinder. Särskild hänsyn ska därför tas till enkelt avhjälpna hinder i våra offentliga rum och fysiska hinder ska byggas bort. Utemiljöerna ska ha likartad standard oavsett dess geografiska placering, de ska vara välskötta och trygga, såväl i centrum som i alla andra stadsdelar. Nämnden bör därför spela en aktiv roll i stadens fortsatta trygghetsarbete, genom att påverka sådant som nämnden har direkt rådgivning över, som exempelvis funktionell och nedåtriktad belysning av allmänna platser. Nämnden ska därför fortsatt också spela en aktiv roll i Trygg i Göteborg-arbetet, genom såväl sysselsättningsåtgärder som insatser för ökad skötsel och trygghet. En viktig trygghetsskapande åtgärd är att stadens buskage hålls efter, för ökad öppenhet och överblick.

Närhet och tillgång till attraktiva grönområden, parker och lekparkar ska vara jämnt fördelad över staden. Skötseln av gemensamma ytor bör därför utgå

ifrån både välbesökta platser i staden såväl som de som tidigare varit eftersatta. Samverkan med de planerande nämnderna måste förbättras och nämndens arbete ska till stor del syfta till att tillgängliggöra staden under expansionsfasen genom att tillskapa attraktiva ytor där människor trivs och känner sig trygga.

Stadens offentliga toaletter ska vara hygieniska, trygga och bli fler till antalet. Offentliga toaletter är viktiga ur ett tillgänglighets- och jämställdhetsperspektiv. Det är viktigt att offentliga toaletter, av samma höga kvalitet, anläggs och underhålls i hela Göteborg.

Uppdrag

- » Tillgången till gemensamma ytor i staden där människor kan mötas och aktivera sig utan att konsumera ska säkerställas i den fortsatta utvecklingen av stadsmiljön.
- » Nämnden ska fortsatt prioritera arbetet med bemanning av lekplatser.
- » Nämnden ska säkerställa tillgången till befintliga naturreservat och rekreationsområden i hela staden.
- » Offentliga toaletter ska vara trygga, tillgängliga och öka till antalet.

TRAFIKNÄMNDEN

Verksamhetsmål

Andelen göteborgare som reser kollektivt ska öka och framkomligheten förbättras.

Analys

Ett välfungerande trafiksystem är en förutsättning för att människors vardag och fritid ska fungera.

Göteborg genomgår just nu en enorm stadsutveckling och är idag en av Europas snabbast växande städer. Den höga byggtakten och de många pågående infrastrukturprojekten skapar stora utmaningar för stadens transportsystem och försvarar framkomligheten för alla trafikslag. Längre köer, omledning av vägar, trottoarer och cykelbanor, samt störningar i turtäthet drabbar i dagsläget ofta göteborgare som ska ta sig runt i staden. Omfattande ombyggnation riskerar även att ha en negativ inverkan på trafikmiljön, både vad gäller säkerhet och tillgänglighet.

Trafikkontorets uppdrag har växt, förvaltningen driver och genomför numera ett flertal stora infrastrukturprojekt. I kombination med ansvaret för utbyggnad av allmän platsmark spelar trafiknämnden därmed en viktig roll för stadens möjlighet att upprätthålla god ekonomisk hushållning. Allt flera stora projekt har under senare år haft en kraftigt ökande kostnadsutveckling. Den större skalan på stadens trafikinvesteringar innebär ett ökat behov av starkare ekonomistyrning som ger bättre möjlighet till prognostisering av kostnader och underlag för väl avvägda politiska beslut. Idag finns stora problem med projektledning i form av bristfällig samverkan och otydlig ansvarsfördelning på en övergripande nivå mellan de planerande nämnderna. Detta påverkar framdriften i projekt negativt och hämmar i förlängningen stadsutvecklingen – med konsekvenser för den kommunala ekonomin.

Utmaningarna till trots väljer allt fler göteborgare att resa kollektivt. Mellan 2011 och 2018 ökade kollektivtrafikresorna med 27 procent. Trots det är kollektivtrafiken inte tillräckligt utbyggd eller prismässigt konkurrenskraftig för att stadens mål om ett hållbart resande ska kunna nås. Fordonssektorn genomgår idag en stark förändring inom elektrifiering, automatisering och digitalisering, vilket kommer få stor påverkan på den framtida trafiken i Göteborg. Dessa satsningar måste tas tillvara på, liksom mobilitetsomställningen, för att de fossila bränslena snabbare ska kunna fasas ut och staden ska kunna ställa om till ett mer hållbart resande som samtidigt är tillgängligt för alla göteborgare.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Trafikplaneringen ska öka jämlikheten och ge alla göteborgare och besökare goda möjligheter att ta del av stadens utbud och möjligheter, oavsett färdmedel eller förutsättningar. Göteborgs Stad satsar i nuläget på att utveckla kollektivtrafiken, utan att prioritera ner andra trafikslag. I takt med ett ökat antal passagerare i kollektivtrafiken minskar belastningen på befintligt vägnät, cykelbanor och trottoarer.

Framkomligheten ska prioriteras under de intensiva åren av ombyggnation i trafik- och stadsmiljön. Att trafiken leds om på ett tydligt sätt och att nya lösningar skapas för att bibehålla god tillgänglighet och mobilitet under byggtiden är särskilt viktigt. I takt med att Göteborg förtätas ska fler människor och färdmedel samsas om trafikutrymmet. Därmed behöver även trafiksäkerhetsarbetet förbättras ytterligare. Trafikutvecklingen måste gå hand i hand med stadsutvecklingen, både för framkomlighet, men också för att det ska finnas utbyggd kollektivtrafik på plats när nya stads kvarter står klara för inflyttning.

En av nämndens främsta uppgifter är att säkerställa att infrastrukturprojekt klarar utsatt tids- och budgetram. Projektledningen av stora projekt behöver genomgående skärpas och exploateringsekonomin förbättras väsentligt. Nämndens arbete med utbyggnad av allmän platsmark måste i större utsträckning samordnas med övriga planerande nämnder för att säkerställa projektleverans inom tids- och budgetram.

Trafiknämnden spelar en viktig roll för att Göteborg ska ha ett välfungerande transportsystem med minsta möjliga klimatpåverkan. För att öka andelen hållbart resande måste vi skapa förutsättningar för människor att resa miljövänligt. Kollektivtrafiken ska därför vara ett attraktivt alternativ. För att tillgången till kollektivtrafik ska vara god oavsett var i staden du bor behöver kollektivtrafiknätet byggas ut och knytas ihop bättre.

Kollektivtrafiken är göteborgarnas gemensamma transportmedel och ska därmed vara tillgänglig för alla stadens medborgare. Många låg- och medelinkomsttagare är särskilt känsliga för ständiga prishöjningar, och är samtidigt särskilt beroende av kollektivtrafiken i sina liv. Ur en jämlikhetssynpunkt är det uppenbart att Göteborgs Stad måste underlätta för fler att ha råd att använda sig av kollektivtrafiksystemet. En allmän subvention av periodkortet och färdtjänst ska införas för göteborgare efter förhandling med Västra Götalandsregionen. Skolbarn och skolungdomar ska erbjudas fria resor med kollektivtrafiken under sommaren. För att öka hållbarheten och tillgängligheten i kollektivtrafiken ska inte resenärens fysiska förutsättning vara ett hinder. Tillgänglighetsanpassningen av hållplatser ska prioriteras och enkelt avhjälpta hinder byggas bort. Färdtjänsten och Flexlinjen är viktiga redskap för att säkerställa att alla har möjlighet att färdas i staden. Att färdas på cykel eller till fots måste vara

tilltalande och upplevas som enkla alternativ för att det hållbara resandet ska öka. Det kräver ökad utbyggnad och löpande underhåll av såväl stadens gång- och cykelstråk som av gator och spårvägsnät. Vägunderhållet ska fungera lika bra under alla årstider.

Göteborgs Stad ska aktivt delta i den tekniska utveckling som sker inom fordonssektorn. Staden ska fortsatt ligga i framkant och stärka sin roll som ledande testarena för fordons- och trafikinnovationer. Genom att bättre anpassa bilen till en förändrad stadsmiljö ska dess plats i staden säkras. Arbetet med laddinfrastruktur på kommunala parkeringar ska fortsatt utvecklas. Även nya färdmedel som exempelvis elsparkcyklar måste anpassas till trafikmiljön för att vara säkert för både användare och andra trafikanter och fotgängare.

Uppdrag

- » Ekonomisk subvention i kollektivtrafik och färdtjänst ska förhandlas med Västra Götalandsregionen och införas under året.
- » Sommarlovskorten för skolungdomar ska återinföras.
- » Förhandling inleds med Västra Götalandsregionen om att upprätta badbusslinje till Delsjöbadet under högsäsong.
- » För att öka förutsägbarheten i kostnaderna för framtida drift av nya mobilitetslösningar och möjliggöra långsiktigt hållbara driftsekonomiska prioriteringar ska driftsnyckeltal i planeringsprocessen tillämpas och utvecklas i samverkan med berörda nämnder.
- » Särskild samverkan med nämnden för inköp och upphandling ska genomföras i syfte att minska kostnaderna och införa kategoristyrning.
- » Arbetet med enkelt avhjälpna hinder ska fortsatt prioriteras.

KRETSLOPP- OCH VATTENNÄMNDEN

Verksamhetsmål

Göteborgarna har säker tillgång till hälsosamt dricksvatten, avloppshantering av god kvalitet samt effektiv och hållbar avfallshantering.

Analys

Säker och effektiv vattenförsörjning och avloppshantering är grunden för varje fungerande samhälle. Att tillgodose göteborgarnas behov av rent vatten, välfungerande avloppssystem och effektivt omhändertagande av hushållsavfall är ett av stadens viktigaste ansvarsområden som ofta tas för givet.

Göteborgs vatten- och avloppssystem är föråldrat. Idag förekommer ett slöseri med resurser genom att 23 procent av allt renat dricksvatten i Göteborg läcker ut genom trasiga rör. Ett förändrat klimat innebär nya utmaningar som försämrad råvattenkvalitet, vattenbrist, och fler översvämningar. Det ökar behovet av anpassade dagvattenlösningar och ändamålsenlig avfallshantering. Även om allt mer avfall omhändertas och energi- och materialåtervinns fortsätter avfallsmängderna att öka och ta upp mer plats. Utrymmesbrist för avfallsanläggningar och återvinningsstationer är ett hinder för effektiv avfallshantering. Många olika aktörer som hanterar avfall leder till splittrad ansvarsfördelning.

Den intensiva byggtakten i Göteborg gör att VA-systemet behöver anpassas och byggas ut i hög takt, vilket riskerar att påverka driften negativt. Rekrytering och bemanning är en utmaning på såväl VA- som avfallssidan och påverkar både drift och underhåll. Kompetensbristen inom sektorn riskerar att bromsa samhällsutvecklingen eftersom VA-sektorn är en förutsättning för all stadsbyggnad.

Sammantaget gör de olika utmaningarna att stadens VA- och avfallssystem är sårbara och nämnden står inför stora investeringsbehov de kommande åren. Det ställer höga krav på god ekonomisk styrning och god samverkan med andra aktörer på området.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Kretslopp- och vattennämnden ska svara för den långsiktiga planeringen av kommunens insatser inom vatten-, avlopps- och avfallsområdet. Ledningsnätet ska vara säkert och väl underhållet och arbetet med läckagesökning ska fortsatt prioriteras. Insamlingen av avfall ska vara enkel och lättillgänglig.

Den långsiktiga planeringen av framtida upprustning av VA-nätet ska ske i samverkan med andra aktörer för att på bästa sätt tillvarata det momentum som uppstår när ombyggnation redan sker i staden. Det är både ekonomiskt mer hållbart och en fråga om att öka tillgängligheten för göteborgarna.

För att säkra leveransen av dricks- och avloppsvatten på ett ekonomiskt hållbart sätt behöver investeringstakten öka, vilket kan innebära att VA-taxan behöver ses över för att återspegla ett förändrat behov. Pågående projekt för att underhålla och utveckla anläggningar måste fortsätta i samma höga takt. Nämndens ekonomistyrning måste stärkas och utvecklas för att kunna hantera en ökad investeringstakt. Kompetensförsörjningen måste säkras genom att exempelvis nämnden samverkar med nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning och lärosäten för att informera om de goda framtidsutsikterna inom de egna verksamheterna.

Arbetet på återvinningssidan ska också intensifieras för att möta behovet av en ökad omställningstakt. Nämnden ska stärka arbetet med avfallshierarkin genom återanvändning, återvinning och energiutvinning i övergången mot en cirkulär ekonomi. För att säkerställa långsiktigt hållbara VA- och avfallslösningar bör nämnden samverka med berörda nämnder i ett tidigt skede i stadsplaneringen.

Uppdrag

- » Samverkan med byggnadsnämnden ska stärkas för att säkerställa att behovet av infrastruktur för avfall tillgodoses i ett tidigt skede i planer och bygglov.
- » Arbeten som innefattar ingrepp i mark ska i större utsträckning koordineras med andra infrastrukturprojekt för att öka effektiviteten och undvika dubbelarbete.
- » Investerings- och ekonomistyrningen ska stärkas i samverkan med andra planerande nämnder.

NÄMNDEN FÖR INKÖP OCH UPPHANDLING

Verksamhetsmål

Kostnaden för inköp och upphandlingar ska minska genom kategoristyrning och inköpssamordning.

Analys

Göteborgs Stad har haft en ambition om att in ta en tätt position gällande hur en kommun kan ställa miljömässiga, tekniska och sociala krav vid upphandling. Bland annat har Göteborgs Stad implementerat modellen för social hänsyn för att utveckla upphandlingar, tagit fram en modell för arbetsrättsliga villkor och följer aktivt upp etiska krav även utomlands. Upphandlingsverktyget utgör dessutom ett viktigt redskap för att uppnå stadens högt ställda klimatmål. I många städer, såväl i Sverige som i utlandet, används krav inom offentliga inköp och upphandlingar för att minska utsläpp och klimateffektivisera verksamheter.

Att ställa sociala krav inom upphandling kan förbättra medborgarnas livssituation och bidra till att hålla ihop staden. Inköp och upphandlingar som genomförs utifrån ett jämlikhetsperspektiv är viktiga för att öka jämlikheten i hela Göteborg. En avgörande del i ett jämlikhetsbaserat, ansvarsfullt och socialt kravställande tillvägagångssätt är att motverka inköp och upphandlingar som kan leda till försämrade löner och villkor för löntagare. Den nationella lagstiftningen på upphandlingsområdet sätter dock vissa hinder för möjligheten att bedriva en fullt ut löntagarvänlig inköp- och upphandlingspolitik. Här har Göteborgs Stad visat att det går att genomföra långtgående krav även inom ramen för lagstiftningen – med goda resultat.

Omvärldsanalys visar att andra offentliga institutioner förmår effektivisera sina inköp och upphandlingar med flera procent årligen utan att minska på kvaliteten, hållbarhet eller sociala krav. Göteborgs Stad har en årlig inköpsvolym om ungefär 23 miljarder kronor. Göteborgs Stad har infört kategoristyrningsmodellen som ett medel för att samordna och effektivisera de samlade inköpen i såväl förvaltningar som bolag. Det finns stora effektiviseringar att göra inom ramen för detta arbete.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Effektiv inköpsamordning förbättrar resursutnyttjandet i hela Göteborgs Stad. Samordningsvinster i inköpsprocessen möjliggör höjd kvalitet i välfärden. Med tydlig kontroll över den samlad inköpsvolymen om ungefär 23 miljarder kronor kan stora ekonomiska resurser frigöras till välfärdsuppdraget. Inköp- och upphandlingsnämnden ska leda, driva och förverkliga kategoristyrningsmodellen och den samordnade inköpsprocessen för hela stadens räkning. Målet är att redan under 2021 och 2022 kunna genomföra stora besparingar på stadens samlade inköp- och upphandlingsvolym. Under 2022 ska såväl kategori- styrningsmodellen som samordnade inköpsprocesser vara fullt implementerade. För att långsiktigt finansiera kategoristyrningsmodellen och den samordnade inköpsprocessen ska provision från ramavtalen höjas från 1 procent till 1,2 procent.

Upphandlingsverktyget får inte under några omständigheter medverka till löne- eller villkorsdumpning för löntagare i Göteborg eller någon annanstans. Upphandlingspolitikens vinster ska komma alla medborgare till del. Modellen för arbetsrättsliga villkor ska under året successivt implementeras inom riskutsatta branscher, såsom bygg- och anläggningssektorn. Nämnden ska fortsatt bedriva ett aktivt arbete gentemot utländska leverantörer och underleverantörer och ställa höga etiska krav. Arbetet med modellen social hänsyn ska fortsätta.

Generellt ska Göteborgs Stad arbeta för ett minskat klimatavtryck. Vegetariska alternativ ska alltid erbjudas och kött som serveras ska i största möjliga mån vara ekologiskt eller närproducerat. Hänsyn ska tas till djurskydd. Rödlistad fisk och skaldjur ska inte serveras. Produkter som upphandlas ska i högre andel vara miljömärkta.

Såväl Göteborgs Stad som leverantörer i det privata näringslivet tjänar på ett välfungerande, nära och flexibelt samarbete. Stora, medelstora och små företag ska ha möjlighet att leverera produkter och tjänster till Göteborgs Stad. Staden ska kontinuerligt och i nära dialog med samhällsengagerade leverantörer arbeta för att utveckla nya, innovativa samarbetsformer med mervärden utöver den direkta inköpsprocessen. Möjligheten att certifiera socialt medvetna leverantörer inom det lokala näringslivet ska undersökas.

Uppdrag

- » Inköp- och upphandlingsnämnden ska utveckla och implementera kategoristyrningsmodellen och gemensamma inköpsprocesser för hela stadens räkning.
- » Göteborgs Stads modell för arbetsrättsliga villkor motsvarande fullvärdiga svenska kollektivavtal ska vidareutvecklas. Modellens implementering ska följas upp och återrapporteras kontinuerligt.
- » Göteborgs Stads modell för arbetsrättsliga villkor motsvarande fullvärdiga svenska kollektivavtal ska krävas inom bygg- och anläggningsbranschen.
- » Minst 200 personer ska få arbete eller annan egenförsörjning genom modellen för social hänsyn för tjänsteupphandlingar i Göteborgs Stad.

NÄMNDEN FÖR KONSUMENT- OCH MEDBORGARSERVICE

Verksamhetsmål

Göteborgarnas politiska deltagande ska öka och göteborgarnas kännedom om sina rättigheter som konsument ska stärkas.

Analys

I Göteborg råder idag stora skillnader i samhällsengagemang och politiskt deltagande mellan olika stadsdelar. Valdeltagandet är betydligt lägre i stadens mer utsatta områden. Människors benägenhet att delta i allmänna val kan kopplas direkt till socioekonomisk bakgrund. Detta är i grunden ett demokratiskt problem, med svåra implikationer för politiska prioriteringar och policyutfall. Valfungerande dialog mellan engagerade medborgare och stadens beslutsfattare är ytterligare en förutsättning för en jämlik och socialt hållbar stad. En känsla av att inte vara delaktig i de politiska beslutsprocesserna leder lätt till missnöje och försämrat förtroende för de demokratiska institutionerna och samhället i stort.

Som enskild konsument och medborgare är man idag mer utsatt. Det är ännu osäkert om den nyligen förstärkta regleringen av spelmarknaden får önskvärd effekt på oseriösa spelbolag och leder till ett minskat spelberoende. I kombination med att attraktiva erbjudanden om snabba sms-lån fortfarande erbjuds kan kapitalstarka privata företag utan lagliga hinder försätta människor i djupa ekonomiska svårigheter, som särskilt låginkomsttagare har svårt att någonsin ta sig ur. Behovet av budget- och skuldrådgivning ökar, medan kunskapen om hur man som skuldsatt kan få hjälp är fortsatt låg. Det överväldigande utbudet av tjänster och varor av varierande kvalitet ställer samtidigt allt högre krav på konsumentens medvetenhet och förmåga till kritisk granskning, vilket slår olika hårt mot olika socioekonomiska grupper. Möjligheten att som konsument göra välinformerade val måste vara lika för alla göteborgare.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att skapa en jämlik stad är det nödvändigt att minska skillnaderna i såväl valdeltagande som andra former av demokratiskt deltagande mellan olika befolkningsgrupper. En prioriterad inriktning för nämnden är att, i samverkan med valnämnden, arbeta aktivt för att höja stadens ojämna valdeltagande och öka medborgarnas möjligheter att påverka politiken. Resurser ska därför riktas mot de områden i staden som har lägst politiskt deltagande. Nämndens uppdrag som stadens kontaktcenter ska fokusera på att underlätta dialogen mellan göteborgarna och stadens politiska beslutsfattare. Som göteborgare ska kontaktfunktionen med politiska representanter upplevas som tillgänglig, modern och användarvänlig och svarsfrekvensen på samtal till staden ska öka.

Nämndens uppdrag som konsument-, och budget- och skuldrådgivare ska tydliggöras för att tjänsterna ska nå ut till de göteborgare som är i störst behov av stöd. Nämndens arbete med konsumentrådgivning ska leda till att fler göteborgare kan göra medvetna val och bidra till hållbar utveckling.

Uppdrag

- » Arbetet för att öka valdeltagandet i områden med lågt deltagande ska intensifieras.
- » Förutsättningar för dialog mellan medborgare och politiska beslutsfattare ska fortsatt förbättras genom moderna digitala kanaler.
- » Arbetet med att öka kännedomen om stadens webbverktyg för synpunkter och uppföljningen av inkomna synpunkter ska förbättras i syfte att öka tillgängligheten för grupper med särskilda behov.

NÄMNDEN FÖR INTRASERVICE

Verksamhetsmål

Den interna digitaliseringen ska underlätta och effektivisera arbetet för stadens personal.

Analys

De senaste åren har nämnden för intraservice uppvisat brister i ledarskap och styrning, vilket har underminerat förtroendet för nämnden och dess verksamhet. De interna problemen har krävt omtag och nämnden är idag mitt uppe i ett angeläget förändringsarbete. Sedan 2018 har nämnden därtill fått en rad nya uppdrag, vilket gör att nämnden nu behöver tid och resurser för att komma ikapp. Kompetensförsörjning är dock fortsatt en stor utmaning i det arbetet.

Digitaliseringen i samhället sker i allt snabbare takt och ställer högre krav på stadens förmåga att leverera, effektivisera och kvalitetssäkra sina IT-system. Det är lika mycket en fråga om service som om IT-säkerhet och integritetsskydd för stadens medborgare. Här finns en tydlig konfliktyta mellan stadens och privata företagsintressen, där allmänhetens intressen av integritet alltid måste prioriteras.

För att kunna svara upp mot den digitala utvecklingen måste stadens interna service ligga i framkant. De digitala verktygen är tänkta att underlätta för stadens välfärdsanställda i deras arbete. Idag ställer de dock många gånger till problem. Undersökningar visar att den digitala infrastrukturen i staden ligger på en relativt hög kostnadsnivå, utan att uppfattas leverera de lösningar som medborgare, brukare och personal förväntar sig.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att stärka det förändringsarbete som just nu pågår behöver såväl den interna kommunikationen som kommunikationen mellan nämnden och stadens övriga verksamheter förbättras. Nämnden ska kännetecknas av transparens i sitt beslutsfattande. Förvaltningen ska genomgående ställa höga krav på såväl den egna organisationen som på externa leverantörer. Som ett led i förändringsarbetet måste även kompetensförsörjningen säkras. Nämnden ska därför satsa på kompetensutveckling för redan anställd personal, och arbetet med konsultväxling där konsulter ersätts av anställd personal med rätt kompetens ska fortsätta.

Göteborgs Stads samlade IT- och digitaliseringskostnader ska minska. Det finns stor potential i att utveckla och effektivisera IT-systemet. Uppdraget och mandatet att driva konsolidering av IT-tjänster och digitalisering måste vara väl förankrat i stadens verksamheter. För att lyckas med det måste förvaltningarna och bolagen ha förtroende för nämndens förmåga att leverera tjänster som motsvarar göteborgarnas och stadens behov. Ett sammanhållet IT-system för inköp och upphandling behövs för att öka synergieffekterna. Kostnadseffektiviteten ska dock inte vara det enda som premieras. Kvalitet, god service och hög informationssäkerhet är fortsatt viktiga komponenter i nämndens inriktning.

God service är även viktigt för staden som attraktiv arbetsgivare. Digitaliseringens möjligheter ska öka användarvänligheten och vara till för att avlasta personalen i deras arbetsuppgifter, på så sätt kan kvaliteten och effektiviteten i stadens verksamheter höjas. På samma sätt ska nämndens externa kommunikation vara användarvänlig. Det ska vara lätt för göteborgarna att tillskansa sig information och kommunicera med stadens verksamheter i olika syften, som till exempel vid ansökningsförfaranden.

Uppdrag

- » Förändringsarbetet som inleddes 2018 med att stärka styrning, ledning och kontroll av förvaltningens arbete ska fortsätta och ständigt utvecklas.
- » Kostnaden för stadens IT-licenser ska minska.
- » Nämnden för Intraservice ska leda arbetet med systematiska insatser för att konsolidera och rationalisera IT-hanteringen inom staden i syfte att sänka utdebiterade kostnader, i samverkan med samtliga förvaltningar och bolag.

GÖTEBORGS STADSHUS AB

Läsanvisning

Verksamhetsmål, analys, inriktning och uppdrag redogörs för enligt gällande bolagsstrukturs underkoncerner. Om ospecificerat riktas uppdrag alltid till underkoncernens moderbolag. Avsnitt om Göteborgs Stadshus AB inkluderar följaktligen interna bolag, regionala bolag och kommunal bostadsförmedling.

Verksamhetsmål

Göteborgs Stadshus AB ska bidra till politisk måluppfyllelse och skapa värde för hela staden.

Analys

Göteborgs Stadshus AB (hädanefter Stadshus AB) utgör koncernmoder i en av Sveriges mest kraftfulla kommunala bolagskoncerner. Bolagen har tillkommit för att tillgodose stadens och dess invånares behov och utgör därför delar av den kommunala organisationen. Göteborgs Stad genom kommunfullmäktige är ägare av stadens bolag och i formell mening är det kommunfullmäktige som utövar ägarstyrningen över stadens bolag. Stadshus AB har kommunfullmäktiges uppdrag att svara för ägarstyrningen med utgångspunkt i fastställt ägardirektiv.

Under många år har diskussioner förts om i vilken utsträckning bolagen ska eller kan betraktas som en separat sfär. Den analys som ägaren har landat i, vid ett flertal tillfällen, är att bolagen i högsta möjliga grad ska inordnas i stadens gemensamma system. Det samlade politiska greppet innebär att bolagen, gemensamt, ska bidra till kommunfullmäktiges politiska måluppfyllelse och skapa värde för göteborgarna.

Stadshus AB är koncernmoder för en stor del av kommunmedborgarnas gemensamma tillgångar och resurser. Givet de svåra ekonomiska konsekvenser som har drabbat svenska kommuner utan stort gemensamt ägande blir bolagskoncernen, i sin helhet, avgörande för att säkerställa en långsiktigt god ekonomi i hela kommunen.

Kommunfullmäktiges inriktning för Stadshus AB

Stadshus AB ska under året fortsätta förbättra möjligheterna till effektiv politisk styrning av den kommunala bolagsfären. Det är prioriterat för Stadshus AB att, i enlighet med tidigare mål och beslut från kommunfullmäktige, samordna IT- och inköpsrelaterat arbete i högre grad. På detta område bör samordningsvinster kunna hittas och besparingar kunna göras.

Stadshus AB ska stödja god ekonomisk ordning och stadga i hela bolagssfären. Utdelningsnivåerna behöver därmed på sikt minska till lägre nivåer än tidigare. Detta ska ske successivt och utan att äventyra stadens behov av att använda hela koncernens kraft i ett svårt ekonomiskt läge. Samtidigt måste avkastningsnivån successivt öka för att trygga bolagssfärens lönsamhet och framtida investeringar.

Det gemensamma ägandet gynnar den gemensamma välfärden. Uppdrag från 2019 om att inleda försäljningar av hela eller delar av bolag stoppas i sin helhet. En grupp tillsätts direkt under vd med ansvar för att utreda, bereda och föreslå strategiska inköp och förvärv som skulle gynna staden och dess invånare. Gruppen skall även föreslå hur nuvarande bolagsverksamheter kan förändras i takt med teknikutveckling, samhällsförändring och medborgerliga behov.

Inom respektive kluster finns dotterbolag med liknande inriktning och med överlappande administrativa funktioner. I anslutning till bolagsöversynen identifierades möjliga områden för samordning och effektivisering. Stadshus AB får i uppdrag att genomföra en genomlysning och identifiera områden lämpliga för samordning och effektivisering. I detta uppdrag ingår även att föreslå fusion av dotterbolag.

Uppdrag

- » Stadshus AB får i uppdrag att tillsätta en grupp för att utreda, bereda och föreslå strategiska förvärv, inköp och verksamhetsexpansioner.
- » Stadshus AB får i uppdrag att ta fram en struktur för samordning av bolagens IT- och inköpsarbete.
- » Stadshus AB får i uppdrag att i nära samarbete med moderbolag i respektive kluster identifiera verksamheter som bör blir föremål för samordning och effektivisering inom kluster.

KLUSTER: ENERGI

Verksamhetsmål

Göteborgarna och företag och verksamheter i staden har tillgång till säker, miljövänlig och prisvärd energi.

Analys

Göteborg Energi är stadens eget energibolag, med ett tydligt uppdrag att tillgodose göteborgarnas energibehov. Under flera årtionden har det byggts upp mycket stora värden i bolaget. Som exempel kan tas att stadens elnät är 700 mil långt och fjärrvärmenätet ca 120 mil långt. Göteborg Energi utgör därmed grundläggande infrastruktur för ett växande Göteborg, och står som garant för att göteborgarna har tillgång till rimliga el- och värmepriser.

Behovet av att trygga el- och energiförsörjningen är en viktig fråga för såväl stadens verksamheter som näringslivet i Göteborg. Utmaningar ur ett leveranssäkerhetsperspektiv uppstår när en allt större andel av energiproduktionen blir väderberoende. Samtidigt måste utbyggnadstakten av elnäten kunna svara upp mot den expansiva stadsutveckling som sker i Göteborg. För att säkerställa att den lokala energiförsörjningen inte blir beroende av inköp av fossila bränslen krävs långsiktiga lösningar och stora investeringar.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

De kommunala energibolagen ska fortsatt arbeta för tryggad el- och energiförsörjning för göteborgarna, stadens verksamheter och Göteborgs näringsliv. Energin ska vara prisvärd och miljövänlig - och leveransen säker.

Göteborg Energi ska fortsatt aktivt delta i stadsutvecklingen bland annat genom att energiverksamheten blir en alltmer integrerad del i processen. Det är viktigt att markbehovet för utveckling av nya energianläggningar kan tillgodoses vid nyproduktion. Tillsammans med andra kommunala nämnder och bolag ska Göteborg Energi fortsatt spela en ledande roll i utbyggnaden av infrastruktur för elfordon, fjärrvärme, fjärrkyla, elnät, fiber och förnybar el.

Göteborgs Stad ska vara en ledande part i omställningen till ett fossilfritt Sverige och driva på resan mot ett fossilfritt Göteborg. De kommunala energibolagen ska sträva efter att öka andelen förnybar energi i sin produktion och innovativa lösningar på området ska främjas, bland annat genom energieffektivisering, utbyggnad av energilagring, vindkraft, solel och solvärme samt biogasproduktion från exempelvis matavfall.

Uppdrag

- » Det aktiva arbetet för att all fjärrvärme i Göteborg ska vara fossilfri till 2030 ska fortsatt prioriteras.
- » Arbetet med utbyggnad av infrastruktur för elfordon ska fortsätta i samverkan med de kommunala bostadsbolagen, berörda nämnder och andra aktörer i Göteborg.
- » Energitillgång till rimliga priser ska fortsatt prioriteras.

KLUSTER: BOSTÄDER

Verksamhetsmål

Göteborgarnas bostadsbehov ska tillgodoses.

Analys

Bostadsbristen är stor i Göteborg och det är svårt för många människor att få en fast bostad. Att få en hyresrätt kräver ofta lång tid i bostadskö eller ett brett kontaktnät. Hinder och svårigheter på bostadsmarknaden bidrar till att fördjupa klassklyftorna i Göteborg. Bostadsbristen försämrar dessutom både den offentliga sektorns och det privata näringslivets möjlighet att rekrytera personal.

Bostadsbeståndet har en ojämn fördelning av både upplåtelseformer och hus-typer. I utsatta områden är hyresrätten dominerande, medan mer välbärgade områden kännetecknas av bostadsrätter och andra ägandeformer. Stadens socialt utsatta områden har ofta planerats som renodlade bostadsområden och lider brist på såväl offentlig som kommunal service. Glest planerade områden med få lokaler för näringsverksamhet och samhällelig service riskerar att vara ödsliga och upplevas som otrygga. Inkomstnivån och utbildningsgraden är generellt lägre och arbetslösheten högre än i andra delar av staden.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Särskilt fokus ska ligga på att bygga bort bostadsbristen för de grupper där behoven är som störst. Som största fastighetsägare i stadens socialt utsatta områden har Framtidenkoncernen ett särskilt ansvar att bryta den strukturella bostadssegregationen, att vara långsiktig samhällsbyggare och bidra till ett jämlikt Göteborg samt att skapa en stad med blandade bostads- och upplåtelseformer. Stadskvarter ska planeras så att människor med olika inkomst ska kunna bo och leva tillsammans. Bostäder måste vara av olika storlek, hustyp, upplåtelseform och till olika pris över hela Göteborg och även inom olika delar av staden. Fler billiga hyresrätter ska byggas i hela staden, samtidigt som bostadsrätter, radhus och villor ska prioriteras i nordöstra Göteborg. Ett särskilt stadsbyggnadslyft ska inledas i Angered, Biskopsgården och Tynnered/Västra Frölunda. Kommande omfattande renoveringar av stadens bostadsbestånd skapar oro hos boende om kraftigt höjda hyror. Arbetet med att erbjuda differentierade renoveringar ska fortsätta och hyresgästernas intressen ska värnas. Målsättningen är att ingen ska behöva lämna sin bostad på grund av nödvändiga renoveringar. Koncernen ska bidra till social hållbarhet genom att aktivt

arbeta för minskad segregation och en ökad välfärd för de boende. Trygga och säkra bostäder är en viktig del i arbetet att skapa en jämlik stad för alla. Lärdomar från Gårdstensbostäders framgångsrika service- och trygghetsarbete ska tas tillvara.

Uppdrag

- » Bostadsbristen ska byggas bort.
- » Fler hyresrätter ska byggas i områden där andelen hyresrätter i dagsläget är låg.
- » Ett stadsbyggnadslyft ska inledas i Angered, Biskopsgården och Tynnered/Västra Frölunda.
- » I områden med hög andel hyresrätter ska nya småhus och radhus prioriteras.
- » Antalet och andelen kommunala hyresrätter ska öka.

KLUSTER: LOKALER

Verksamhetsmål

Göteborgarnas lokalbehov ska tillgodoses.

Analys

Tillgången till lokaler är av strategisk betydelse för stadens utveckling och attraktivitet. Genom Higab AB kan staden tillgodose sitt eget behov av fastigheter och erbjuda lokaler för föreningsliv, kulturutövare och mindre företag. Higabs uppdrag att vårda och utveckla stadens kulturhistoriskt intressanta byggnader bidrar dessutom till vackra och intressanta stadsmiljöer.

Det finns en hög efterfrågan på kontors- och handelslokaler i centrala staden. Staden har många lokaler av varierande funktion och storlek: Allt ifrån kontorslokaler till idrotts- och utbildningslokaler rymts i beståndet, och stora delar skulle kunna komma till användning utanför ordinarie arbets- och skoltider

Den expansiva byggnationsfas Göteborg befinner sig i påverkar tillgängligheten bland annat avseende framkomlighet och parkeringsmöjligheter för bilister, vilket kan ha negativ inverkan för butiker och restauranger.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Higab med döttrar ska arbeta för fler lokaler av varierad storlek, placering och prisbild för att tillgodose det stora behovet från mindre företag, föreningsliv, kulturutövare och andra. De lokaler som finns ska nyttjas mer flexibelt än idag för att möjliggöra lokaler till fler. Behovet av bilparkering för leveranser och kunder till företag i centrala staden ska tillgodoses.

Lokaler är av stor strategisk betydelse i socialt utsatta områden för att möjliggöra fler arbetsplatser, mer aktiviteter, levande torg och stråk. Allt detta bidrar till att öka den upplevda tryggheten och till att skapa mer attraktiva stadsmiljöer för de boende och för de som besöker områdena. Som kommunalt ägda bolag ska dessa anlägga ett socialt perspektiv i sin verksamhet utifrån lokalernas betydelse för befolkningens hälsa och stadsområdets utvecklingsmöjligheter.

Uppdrag

- » En långsiktig modell ska tas fram för att skapa fler flexibla lokaler och möjliggöra ett mer resurseffektivt användande av stadens befintliga lokaler.
- » Antalet attraktiva mötesplatser och arbetsplatser ska öka i socialt utsatta områden.
- » Higab ska identifiera och föreslå åtgärder för att samordna och effektivisera hela lokalklustret.

KLUSTER: NÄRINGSLIV

Verksamhetsmål

Göteborg ska vara en ledande innovationsstad där nya jobb med goda villkor skapas i alla delar av näringslivet.

Analys

Att det går bra för näringslivet är viktigt för hela samhället. Det är företagen som driver tillväxten, som står för en stor del av jobbskapandet och som genererar de resurser som krävs för att säkra kvaliteten i välfärden. Göteborg ska konkurrera med kunskap och kompetens – inte med låglönejobb. Det tjänar både den offentliga sektorn och det privata näringslivet på.

Näringslivet i Göteborg går bra, och har så gjort under en flerårsperiod. Tillväxten är hög, exporten växer och sysselsättningen ökar. Men nu syns tecken på att konjunkturen mattas av. Den internationella utvecklingen riskerar att slå mot svensk industriförmåga, och som ledande industristad befinner sig Göteborg i ett utsatt läge. För att parera detta måste staden, som många gånger förut, ständigt vara i omställning. Göteborg ska vara i framkant gällande innovation och tillvarata den dynamiska utvecklingen på arbetsmarknaden.

Den framväxande gigekonomin, där fasta anställningar ersätts av otrygga tim- och dagslönearbete och nya tjänster erbjuds i snabb takt, innebär en förskjutning av makten på arbetsmarknaden till arbetsgivarnas fördel. I denna framväxande bransch anser sig arbetsgivare sällan bundna av den traditionella partsmodellen. Det är viktigt att det offentliga Sverige, även på kommunal nivå, möter, bevakar och reglerar denna sorts nya företag.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Göteborgs Stad ska i det näringslivsstrategiska och näringslivsfrämjande arbetet prioritera företag med kollektivavtal eller villkor motsvarande kollektivavtal. Vid såväl branschspecifika eller branschöverskridande aktiviteter och diskussioner ska fackliga parter bjudas in.

För att möta en vikande konjunktur ska BRG, där så är relevant i det näringslivsfrämjande arbetet, skapa en beredskap för hur verksamheterna skulle behöva anpassas för att leverera en så bra support som möjligt i en kommande konjunktursvacka.

En långvarig utveckling är att stadens beroende av de största arbetsgivarna minskar. Småföretag utgör grunden för ett välfungerande näringsliv och en levande stad. BRG ska, i samverkan med relevanta aktörer, skapa särskilda näringslivsstrategiska råd för småföretag i syfte att tidigt kunna identifiera utmaningar, möjligheter och områden för samverkan. Råden ska vara geografiskt uppbyggda enligt nuvarande stadsdelsnämndstruktur eller, om denna indelning förändras i närtid, enligt modell som tas fram av BRG.

Göteborgs Stad ska fortsätta att stärka arbetet med att underlätta näringslivets kompetensförsörjning. I detta arbete är Göteborgsregionens kompetensråd ett naturligt nav för samverkan mellan alla relevanta aktörer. Utifrån alla de komponenter som nu finns på plats – bland annat kompetensförsörjningsplanen, kompetenscentra, YESBOX, Business Centers och den allmänna företagsrådgivningen – ska det värderas vad staden mer kan göra för att bidra till att matcha arbetssökande mot företagens vakanser. Med koppling till detta är det viktigt att också göra staden mer attraktiv särskilt för utländsk kompetens.

Göteborgs Stad ska, i flera olika sammanhang, stödja och matcha det alltmer ambitiösa hållbarhetsarbete som många företag håller på att bygga upp. Företag som vill samarbeta med staden i olika sociala eller miljöinriktade satsningar ska mötas av öppenhet och positivt engagemang.

Uppdrag

- » Business Region Göteborg ska skapa småföretagarråd enligt stadsdelsnämndernas geografiska indelningar i syfte att identifiera utmaningar, möjligheter och områden för samverkan.
- » Arbetet med att implementera alla delar av stadens näringslivsstrategiska planer ska fortsätta.

KLUSTER: KOLLEKTIVTRAFIK

Verksamhetsmål

Bolagen ska leverera trygg, säker och hög kvalitet till göteborgarna.

Analys

Kollektivtrafikklustrets förändrade ägarstruktur har skapat vissa utmaningar för de bolag som ingår i koncernen. Den nya bolagsordningen har bland annat uppfattats som otydlig och resulterat i dubbelarbete i de olika bolagsstyrelserna, vilket riskerar att leda till ineffektiv styrning. Samtidigt har delar av koncernens verksamheter under de senaste åren präglats av allvarliga arbetsmiljöproblem. Sedan 2018 har flertalet tips framförts till stadens visseblåsarfunktion gällande missförhållanden inom Göteborgs Spårvägar, och allvarliga brister i bolagets interna styrning och kontroll föranledde kritik från Stadsrevisionen så sent som i början av 2019.

Idag verkar busstrafiken på en konkurrensutsatt marknad och GS Buss har allt svårare att tilldelas anbud. Att kapitalstarka privata aktörer kan lägga sig på en lägre nivå och genom eventuella underbud vinna allt fler upphandlingar riskerar att ske på bekostnad av försämrade arbetsvillkor för förarna, vilket i förlängningen äventyrar trafiksäkerheten i staden.

Samtidigt präglas både GS Buss och Göteborgs Spårvägar av hög personalomsättning, vilket gör det svårt att säkra kompetensförsörjningen inom bolagen. Det råder hård konkurrens om vissa yrkesgrupper och särskilt sårbart blir Göteborgs Spårvägar där introduktionstiden för nya förare, tekniker och mekaniker är lång och kompetenskraven högt ställda. Utmaningen det innebär kommer att försvåras i takt med att Göteborg växer och behovet av kollektivtrafikpersonal ökar.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Stadens buss- och spårvagnstrafik är en prioriterad och viktig del av stadens verksamhet. Kollektivtrafiken ska vara prismässigt attraktiv. Såväl upplevd kvaliteten och som upplevd säkerhet ska ligga på en mycket hög nivå. För att bolagskoncernen ska kunna leverera på sina uppdrag krävs aktiv och effektiv styrning från moderbolaget. Ett omtag och förbättring inom organisationen för

en tydligare ledning och styrning krävs, samtidigt som det förändringsarbete som påbörjats tillåts fortsätta och resultera i konkreta åtgärder.

För att god arbetsmiljö ska präglade samtliga bolag inom koncernen krävs fokus på systematiskt arbetsmiljöarbete. Det är viktigt med högt satta kunskapskrav på buss- och spårvagnsförare, inte minst ur trafiksäkerhetssynpunkt. Detta kräver dock aktiva insatser för att motivera exempelvis busschaufförer att vidareutbilda sig till spårvagnsförare.

Bolagens varierande uppdrag bör ses över då det kan finnas tjänster som inte längre är aktuella för att ingå i den kommunala kompetensen, samt andra uppdrag som bör ingå i den kommunala kompetensen. Tydligt fokus ska istället läggas på att höja kvaliteten, säkerheten och konkurrenskraften, samt att säkra personalvillkoren.

Uppdrag

- » Arbetet för att lägga kvalitetsmässiga och konkurrenskraftiga anbud ska fortsätta.
- » Vid eventuella förändringar inom, eller avyttringar av, delar av verksamheten i klustret ska personalens arbetsvillkor och arbetsmiljö säkerställas.
- » Ett aktivt arbete för att säkerställa kompetensförsörjningen av spårvagnsförare och busschaufförer ska ske i samverkan med nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

KLUSTER: HAMN

Verksamhetsmål

Godsvolymerna ska öka.

Analys

Göteborgs hamn utgör det skandinaviska navet i den sjöburna godstrafiken. De senaste decenniernas konflikt, med en skadlig upptrappning under de senaste åren, har kraftigt försämrat förutsättningarna för Göteborgs hamns konkurrenskraft ur såväl ett globalt som ett nationellt perspektiv. Lockouter och strejker har avlöst varandra. De som är beroende av en välfungerande hamn för transporter och leveranser har drabbats hårt. Den fredliga lösningen på konflikten förbättrar väsentligt verksamhetsförutsättningarna i Göteborgs hamn.

Den gällande modellen med Port Authority och Landlord är den traditionella organisationsformen i hamnar: myndighet utövas av staden och anläggningen ägs gemensamt, men lastning och lossning utförs av privata stuveribolag. Den stora majoriteten internationella hamnar drivs enligt samma uppdelning.

Efter att ha nått bottenivåer under 2017 har containervolymerna återhämtat sig. Antalet anlöp har fördubblats sedan 2016. Viktiga utvecklingsprojekt som Arendal 2, Halvorsäng och Svea-terminalen bidrar till att stärka hamnens konkurrenskraft. Farledsfördjupningen möjliggör för Göteborgs hamn att konkurrera på den internationella marknaden, och därmed bidra till jobb och välbefinnande i Göteborg. Att verksamheten i Göteborgs hamn, med tillhörande underhåll och förbättringar, fungerar är grundläggande förutsättningar för Göteborgs och hela Sveriges välbefinnande och utveckling. Djuphavstrafiken är avgörande för att minska utsläppen samt garantera folkets varu- och förnödningens försörjning. Göteborgs Hamn är ett riksintresse.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Göteborgs Hamn är en självklar del av göteborgarnas gemensamma tillgångar. Ingen del av hamnen ska säljas ut. Göteborgs Hamn AB ska fokusera på sitt kärnuppdrag om att stärka konkurrenskraften, påbörja planerade utvecklingsprojekt och färdigställa pågående utbyggnader.

Göteborgs Hamn ska fokusera på uppdraget att skapa förutsättningar för den hamnanknutna kommersiella verksamheten, Farledsfördjupning, kaj-anläggningar och andra infrastrukturella investeringar är förutsättningar för en framgångsrik hamnverksamhet. Det framgångsrika arbetet med att flytta

över containertrafiken från lastbil till järnväg ska fortsätta. Göteborgs hamn ska också arbeta med att föra över lastbilstransporter till sjötransporter utefter kusterna och inre vattenvägar. Detta är viktigt såväl av konkurrens- som miljöskäl. Göteborgs Hamn ska bevaka den fortsatta utvecklingen i alla delar av Göteborgs Hamns verksamhet avseende samverkan mellan fackliga parter och arbetsgivare. Göteborgs Hamn ska följa upp hur de privata driftsaktörerna bedriver systematiskt arbetsmiljöarbete.

Uppdrag

- » Plan ska tas fram för att stärka Göteborgs Hamns konkurrenskraft i förhållande till lastbilstransporter.
- » Göteborgs Hamn ska använda sig av upphandlingsmodellen social hänsyn i syfte att bidra till sysselsättning för utsatta grupper på arbetsmarknaden.

KLUSTER: TURISM, KULTUR OCH EVENEMANG

Verksamhetsmål

Antalet arbeten inom besöksnäringen ska öka.

Analys

Göteborg är en modern och attraktiv stad som förknippas med välkomnande stämning, stora evenemang och det kustnära läget. Trots att den nationella och internationella konkurrensen blir allt hårdare inom besöksnäringen har Göteborg under en lång rad år haft en stark utveckling. Antalet gästnätter har ökat kontinuerligt och i hög takt.

Besöksnäringen spelar en viktig roll i Göteborgsekonomin, och har alltmer kommit att utgöra en av stadens basnäringar. Göteborg tjänar på besökarna. Många av de arbetstillfällena som genereras inom besöksnäringen har relativt låga utbildnings- och erfarenhetskrav, vilket öppnar upp denna del av arbetsmarknaden för de grupper som i andra fall har svårt att hitta sysselsättning. Turism- och evenemangsjobben är ett värdefullt inslag på den lokala arbetsmarknaden.

Liseberg utgör navet i besöksnäringen. Med sitt internationellt konkurrenskraftiga utbud och starka varumärke sätter Liseberg Göteborg på kartan, och bidrar till att skapa värde för staden som helhet.

Göteborg har ett stort antal kulturinstitutioner av hög klass och kvalitet, som utgör viktiga besöksmål för såväl göteborgare som turister. Stadens teatrar och museer är kunskaps- och upplevelseinstitutioner som har en samtida och framtida roll och bidrar till bilden av kultur-och evenemangsstaden Göteborg.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Liseberg är en självklar del av det som göteborgarna äger gemensamt. Som Göteborgs egentliga folkpark och ett av besöksnäringens stora dragplåster är det viktigt att Liseberg fortsätter utvecklas och expandera. Liseberg ska fortsätta fram koncept där verksamheten går i riktning mot att bli en året runt-destination för såväl göteborgare som besökare.

Göteborgs Stad ska på olika sätt verka för att främja och förstärka de positiva effekter som besöksnäringen skapar på arbetsmarknaden. Möjligheterna att genom utbildning och andra insatser matcha arbetssökande mot tillgängliga ingångsjobb ska exempelvis tas tillvara. Erfarenheter från Talangkonceptet ska tas tillvara.

I utvecklingen av besöksnäringen ska jämlikhetsperspektivet hela tiden finnas med i bilden. Stadens aktörer ska verka för att stadsmiljön används som kultur- och eventarena, för att event och verksamheter äger rum över hela staden samt för att det den stora majoriteten av eventutbudet är öppet och tillgängligt för alla. Priser och kostnader ska därmed hållas låga. Under fotbolls-VM i herrfotboll användes Nya Ullevi för att visa Sveriges landslagsmatcher, med mycket positiva resultat. Stadens arenor och plattformar för evenemang ska i högre utsträckning användas för denna typ av kostnadsfria evenemang.

Förmågan att locka större evenemang, av olika kategorier, är avgörande för att både bibehålla och förstärka Göteborgs ställning inom den globala besöksnäringen. Under kommande år intensifieras arbetet för att säkerställa tillgången till moderna, centralt belägna arenor och andra ytor för idrott och evenemang.

Eftersom ökade besöksvolymerna kan innebära utmaningar för miljö och klimat ska Göteborgs Stad systematiskt arbeta med gröna och smarta lösningar för att säkra en ekologiskt hållbar utveckling. Hållbara transportalternativ till destinationen Göteborg ska profileras, men också hållbara transportalternativ inom staden. I de evenemang där Göteborgs Stad har en aktiv roll ska hänsyn tas till relevanta regler och krav inom exempelvis miljö, djurhållning och sociala villkor.

Uppdrag

- » Stadens arenor och evenemanglokaler ska användas mer resurseffektivt och året runt.
- » Liseberg ska fortsätta utveckla koncept för användning av nöjesparken utanför högsäsong.

KOMMUNÖVERGRIPANDE

Läsanvisning

Avsnittet berör det kommunala beslutsfattande som bedöms ligga direkt under kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Om ospecificerat riktas uppdrag alltid till kommunstyrelsen.

Verksamhetsmål

Göteborgs Stad ska styras transparent, resurseffektivt och demokratiskt.

Analys

De svenska kommunerna har under det senaste halvseklekt gjorts till verkställare av statligt bestämd och strikt lagstyrd politik. Allt större delar av det offentliga åtagandet har lagts på kommunerna – men utan att nödvändig nivå av resurser har tillförts den kommunala ekonomin. De statliga välfärdsuppdragen har begränsat utrymmet för egna kommunala prioriteringar och lokalt inflytande över välfärden.

Styrssystem i enlighet med New Public Management-teorier har resulterat i att den administrativ-byråkratiska sidan har legat på en historisk tillväxtnivå, medan välfärdens utförarled har blivit allt tunnare och ställts utan förmåga att möta medborgarnas stigande krav och legitima behov. Undersökningar visar att ungefär hälften av den tillgängliga arbetstiden i offentlig sektor går till välfärdstjänster och lika mycket till interna processer. Standardiserade processbeskrivningar låser fast välfärdsverksamheterna och försvårar anpassning till brukares individuella behov och önskemål. Lärare, socialsekreterare och andra yrkesgrupper i välfärden tvingas lägga en allt större del av sin arbetstid på dokumentation av sitt eget arbete enligt fastställda uppföljningssystem. En tilltagande professionalisering av kommunernas administrativ-byråkratiska delar tycks inte ha lett till avlastning för välfärdspersonalen. Utan stöd i politiska beslut, utvärderade nyttor och ekonomisk konsekvensanalys har den administrativa apparaten fortsatt växa. Sammantaget vittnar detta om de allvarliga konsekvenser som svårsmätta kvalitets-, uppföljnings- och effektivitetsmätt har fått för välfärdssektorn. Förändring krävs, hela vägen från nationell till lokal nivå.

Göteborgs Stad har ett eget ansvar i utvecklingen. Många uppdrag, handlingsplaner och projekt har, med goda intentioner, beslutats om och sedan blivit regelbunden verksamhet – och detta utan att ordentliga utvärderingar har genomförts. Det finns flera exempel på där den kommunala organisationen har expanderat bortom folk- och förtroendevaldas kontroll. I ett svårt ekonomiskt läge är denna kontroll särskilt viktig. Politiken måste i högre grad styra den kommunala organisationens alla delar.

Utvecklingen går inte heller att skilja från marknadsiseringen av den svenska välfärden, som i allra högsta grad har skapat en situation där själva kontrollen över välfärden har flyttats från folkvalda till icke-valda aktörer. Marknadssystemet innebär att det är svårt för kommunen att överhuvudtaget kunna ansvara för den samlade styrningen och ledningen av den kommunala välfärdssektorn. Vinstjakten i välfärden, och nödvändiga kontrollfunktioner av vinstdrivande välfärdsaktörer, skadar den kommunala ekonomin. Årligen måste personalresurser allokeras till ren uppföljning av marknadsaktörer som styrs av vinstintresse. Experimenten bör avstanna och marknadsiseringen bör utvärderas. Samtidigt tyder forskningsläget på att det är tveksamt om effektiviseringar kan uppnås genom konkurrensutsättning, och dessutom om påstådda effektiviseringar uppväger de kostnader som en marknadsisering innebär. Vinst i välfärden verkar vara inkompatibelt med folkvald kontroll över samhällets gemensamma resurser. En i sann bemärkelse effektiv styrning och ledning kräver att marknadsinslagen i den kommunala välfärden stannar på minsta möjliga nivå enligt gällande lagstiftning och att även de inslagen utreds.

Sammantaget pekar dessa fyra problem - de statliga välfärdsuppdragen, bristfälliga styrningssystem, de kommunala säsatsningarna och marknadsexperiment – ut skälet till varför den kommunala sektorn har utvecklats i riktning mot att bli administrativ-byråkratisk. Det krävs en samsyn, från det lokala till det nationella, och genomgripande förändringar av den offentliga organisationen för att åstadkomma en välfärdssektor där resurser omfördelas från interna processer till välfärdsproduktion och välfärdspersonal.

Kommunfullmäktiges inriktning

Den offentliga makten utövas av folkvalda. Vinst i välfärden är inkompatibelt med demokratisk kontroll över samhällets gemensamma resurser, och riskerar att dränera kommunen på nödvändiga resurser. Göteborgs Stad ska eftersträva en välfärd fri från vinstintresse - i den mån nationell lagstiftning tillåter detta. De marknadssystem som har införts i välfärden under de senaste åren, eller vars införande är påbörjat, ska avvecklas alternativt stoppas i sin helhet under året. På de välfärdsområden där staden saknar laglig möjlighet att stoppa vinstdrivna aktörer ska kooperativa och idéburna aktörer främjas.

Nämnder och styrelser ska under året, från respektive förvaltning och bolag, få detaljerad information om vilka delar av nämnd och styrelses verksamhet som statligt betingad, vilka delar som är till följd av beslut från politik och vilka delar som är till följd av beslut från tjänstepersoner.

Nämnd ska under året besluta om politiskt beslutade verksamheter och projekt som sorterar under dess förvaltning i syfte att pröva om verksamhet eller projekt är ändamålsenligt för nämnden. Nämnder och styrelser ska också undersöka vilka verksamheter som kan samordnas inom nämnd eller mellan nämnder.

Delegationsrätten är ett viktigt medel för att säkerställa god ekonomi och tydlig politisk styrning över hela staden. Nämnd kan härnäst inte lämna beslut på delegation till förvaltning gällande externa konferenser och utlandsresor. Nämnd som ändå vill besluta om att ge delegation till förvaltning för externa konferenser och utlandsresor får hemställa hos kommunstyrelsen om sådan delegationsordning och redogöra för synnerliga skäl.

Göteborgs Stad ska vara en förebild för jämställd utveckling. Ett framgångsrikt jämställdhetsarbete förutsätter ett aktivt engagemang och ansvar på ledningsnivå. Jämställdhetsperspektivet ska integreras i Göteborgs Stads beslut, styrning och verksamheter – men också genomsyra alla politiska beslutsområden.

Trygghetsfrågan sorterar inte under en specifik nämnd eller ett specifikt bolag. Givet samhällsutvecklingen och den otrygghet som många medborgare upplever har kommunstyrelsen och kommunfullmäktige ett ansvar att prioritera det stadenövergripande trygghetsarbetet. Samverkan ska sökas med polisen på fler områden. En särskild pott avsätts för övervakningskameror på ändamålsenliga platser i hela staden.

Uppdrag

- » Delegationsordning i nämnder och styrelser ska förändras på sådant sätt att konferenser, utlandsresor och synnerligen motiverade avsteg från anställningsstopp för yrkesbefattningar inom yrkeskategorier chefer och administration kräver nämndbeslut. Nämnder och styrelser kan söka undantag från sådan delegationsordning hos kommunstyrelsen respektive Stadshus AB.
- » LOV i hemtjänst och daglig verksamhet avvecklas under 2020.
- » Uppdrag om att införa LOV i äldreboende och ledsagning stoppas med omedelbar verkan.

- » Nämnder och styrelser ska få information om vilka delar av förvaltnings eller bolags verksamhet som är statligt betingad och vilka som är till följd av beslut från kommunal politik eller tjänstepersoner.
- » Utredning tillsätts i syfte att samordna och effektivisera hanteringen av offentliga handlingar genom samlokalisering.
- » Göteborgs Stad ska främja kooperativa och idéburna aktörer i befintliga marknadsiserade delar av välfärden.
- » Särskild pott avsätts för finansiering av trygghetskameror på ändamålsenliga platser i hela Göteborg.
- » Särskild pott avsätts för finansiering av utbildningsinsatser mot hedersförtryck och våldsbejakande extremism.

PERSONAL

Verksamhetsmål

Personalens arbetsuppgifter och befogenheter ska motsvaras av tillräckliga resurser.

Analys

Välfärdens utförarled är kraftigt underbemannat. De två senaste decenniernas fallande skattekvot motsvarar drygt 160 000 heltidstjänster i offentlig sektor. Mellan år 2000 och 2013 ökade antalet offentliga chefer och stabspersoner med 50 procent, medan de offentligt finansierade verksamheternas volym var mer eller mindre oförändrad. Mellan 2008 och 2018 ökade antalet chefer, handläggare och administratörer med 36 procent i regionsektorn – och antalet patientnära vårdanställda med två procent. Tillgänglig och aktuell statistik från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) visar på att Göteborgs Stads administrativa personalkvot är relativt hög jämfört med riksnittet.

Den stora befolkningstillväxten och medborgarnas krav på en kvalitativ välfärd ökar Göteborgs Stads behov av personal. I dagsläget går många göteborgare utan arbete – samtidigt som det offentliga söker intensivt efter rätt kompetens. Men för att rekrytera fler och behålla nuvarande kompetens måste Göteborgs Stad ständigt förstärka de anställdas villkor och förbättra arbetsmiljön. En god personalpolitik är en förutsättning för att kunna sätta välfärden först.

Under den förra mandatperioden genomfördes flera stora reformer i personalpolitiken. Delade turer avskaffades, andelen timanställda pressades ner till en rekordlåg nivå och rätt till heltid infördes – med deltid som frivillig möjlighet. Sedan 2008 har löneskillnaderna mellan män och kvinnor halverats i stadens verksamheter, vilket innebär att lönerna är mer jämställda än någonsin tidigare. Ett antal låglönelyft har genomförts för att gynna de kvinnodominerade grupper som har lägst snittlöner i staden. Det finns dock osakliga löneskillnader kvar mellan kvinnor och män. En viktig anledning till detta är värdediskriminering.

Under de senaste årtiondena har andelen i kommuner och landsting som framförallt arbetar med administration, handläggning och ledningsarbete ökat kraftigt och okontrollerat. I ett läge där välfärdsbehoven ökar och den ekonomiska situationen försämras måste Sveriges kommuner, inklusive Göteborg, garantera att skattepengarna primärt går till att rekrytera och behålla välfärdspersonal. För att kunna tillgodose medborgarnas behov på ett utökat välfärdsåtagande behöver välfärdspersonalen som andel av lönekostnader och totalt antal anställda öka relativt andra offentliga yrkesgrupper.

Trots att staden har arbetat mot sjukfrånvaron under flera år fortsätter Göteborgs Stad ha en ansträngd arbetsmiljösituation – och detta framförallt när det gäller den psykosociala arbetsmiljön. Även om det finns tendenser som pekar på att sjukfrånvaron i någon mån börjar plana ut är det tydligt att insatserna måste förbättras. Antalet långtidssjukrivningar måste minska och det förebyggande arbetet förstärkas. Sjukfrånvaron är, utöver ett individuellt lidande, också kostsam för hela välfärdssystemet – också ur ett kvalitetsperspektiv. Lägre sjukfrånvaro utgör en både samhälls- och kommunalekonomisk vinst.

Kommunfullmäktiges inriktning

Välfärdspersonalen och den första linjens chefer utgör en mycket viktig resurs för Göteborgs Stads. För att förstärka välfärdspersonalens förutsättningar och villkor inleds i år en utveckling där den totala lönekostnaden successivt omfördelas från interna processer och ledningsarbete till produktion av välfärdstjänster som kommer medborgarna till del. Den samlade andelen som arbetar med icke-lagstadgat ledningsarbete, handläggning och administration ska minska väsentligt under de kommande åren.

Anställningsstopp införs för alla yrkesbefattningar som av staden kategoriseras som ”administrativ personal” och ”chefer”. Nämnder kan inte längre ge delegation till förvaltning om att fatta beslut gällande anställningar för yrkeskategorierna chefer och administration. Nämnder och styrelser ges möjlighet att fatta beslut om enskilda undantag från anställningsstoppet avseende befattningen enhetschef och avlastande administrativt stöd till densamma. Föreligger synnerliga skäl ges nämnder och styrelser även möjlighet att beslut om undantag även för andra befattningar. I beslutet ska tydligt framgå kostnads- och konsekvensanalys av undantag från anställningsstoppet. Central enhet för omställning och omplacering förstärks under året med ytterligare resurser.

Nämnder och styrelser ska löpande ta del av personalutvecklingen sett till volym, befattningar och kostnad inom sina förvaltningar och bolag. En utredning ska genomföras, av extern aktör och i tät samverkan med Göteborgs universitet, för att förklara och analysera personaltillväxten inom yrkesbefattningarna chefer och administration. Utredningen ska – utöver att presentera ett gediget faktaunderlag för stadens beslutsfattare – föreslå konkreta åtgärder för hur offentliga resurser kan omfördelas från interna processer, chefer och administration till medarbetare i den första linjens välfärd och produktion av välfärdstjänster.

Trenden med ett ökat antal externa konsulter i förvaltningar och bolag ska brytas. Innan externa konsulter anlitas av förvaltningar ska detta prövas av nämnden. Nämnder och styrelser ska kontinuerligt informeras om uppdaterade konsultlistor med tydligt specificerade kostnader. Löneskillnaderna inom den egna organisationen minskas genom att prioritera de lägst betalda, samt inta

en mycket restriktiv hållning vid lönesättning av de högsta cheferna och vid lönervidering av Göteborgs Stads högst betalda.

Medborgare och medarbetare ska uppfatta Göteborgs Stad som en attraktiv arbetsplats med rättvisa och trygga arbetsvillkor. Genom nära samverkan med fackliga organisationer ska personalen ska vara delaktig och ha inflytande över sin egen arbetssituation. Göteborgs Stad ska i rollen som arbetsgivare vara ett föredöme när det gäller att motverka alla former av diskriminering, kränkningar, sexuella trakasserier, hedersförtryck, övergrepp samt andra trakasserier på arbetsplatsen.

Göteborgs Stad ska ha trygga anställningsvillkor samt jämställda och konkurrenskraftiga löner. Göteborgs Stads norm är att erbjuda alla medarbetare tillsvidareanställning och heltid. Samtidigt ska alla anställda i Göteborgs Stad ges möjlighet att arbeta deltid. Delade turer får inte förekomma i Göteborgs Stads verksamheter eller i verksamhet som bedrivs av upphandlade leverantörer. Bemanningsföretag ska användas i mycket begränsad omfattning. Av den arbetade tiden i Göteborgs Stad som helhet ska max fem procent utföras av timavlönad personal. Göteborgs Stad ska eftersträva anställningstrygghet i arbetsbristsituationer för tillsvidareanställda i enlighet med den rutin som finns parterna är överens om i protokollsbilaga 1 § 7 i Samverkan Göteborg. Göteborgs Stad ska erbjuda sina anställda betalda arbetskläder i de verksamheter där detta behövs. Överbemanning ska övervägas i syfte att minska behovet av timanställningar och utbildad vikariepersonal. Alla nämnder och styrelser ska säkerställa att det, på alla verksamhetsnivåer, inom den egna organisationen finns tydliga mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Målen ska syfta till att öka organisationens förmåga att motverka ohälsa. De verksamhetsspecifika målen ska tas fram i samverkan med de fackliga organisationerna. Dessa mål ska vara väl kända av alla som arbetar inom den berörda verksamheten. Kontinuerlig uppföljning ska ske av nämnder och styrelser på övergripande förvaltnings- och bolagsnivå.

Medarbetare ska informeras om möjligheten att ansöka om partiell tjänstledighet. Göteborgs Stad ska tillsammans med arbetstagarorganisationerna fortsätta att utveckla och verkställa modeller där framförallt äldre och utsatta medarbetare får möjlighet att ägna en del av sin arbetstid åt handledarstöd/mentorskap för nyanställda, praktikanter och deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser. Modellen ska göra det lättare för unga att lära sig ett nytt yrke och ska underlätta för äldre att jobba till ordinarie pensionsålder. Detta ger en smidigare kompetensförsörjning, ett mer hållbart arbetsliv och en högre kvalitet i välfärden.

Medarbetare ska kontinuerligt erbjudas relevant kompetenshöjning, även på akademisk nivå. Validering av reella kompetenser hos de anställda samt kompletterande fortbildnings- och utvecklingsinsatser ska vara integrerade delar i Göteborgs Stads verksamheter för att lyfta kompetensnivån och ge varje med-

arbetare tillgång till utvecklingsmöjligheter på arbetsplatsen. Intern rörlighet ska stimuleras, såväl inom som mellan förvaltningar och bolag. Medarbetare och vikarier ska uppmuntras till att påbörja eller fortsätta högskolestudier som ett sätt att säkerställa högsta möjliga akademiska kompetens inom Göteborgs Stad. Kvalificerade medarbetare bör vid behov erbjudas expertroller. Möjligheten att rekrytera internt ska alltid prövas. Lediga tjänster ska utannonseras.

För att Göteborgs Stads chefer ska kunna utöva sitt ledarskap på bästa sätt ska insatserna för att ge dem rätt organisatoriska förutsättningar stärkas. Göteborgs Stad ska säkerställa att chefers ansvar motsvaras av rätt befogenheter, kompetens och resurser. Under året ska modeller för delat ledarskap prövas, där medarbetare ges möjlighet till större ansvar i syfte att avlasta den första linjens chefer. Göteborgs Stads nämnder och bolag ska under året, i samverkan med fackliga parter, ta fram ett normtal för antalet medarbetare per första linjens chef.

Göteborgs Stad ska ha ett tillitsbaserat ledarskap, där medarbetarnas professionella kompetens står i fokus. Det förebyggande arbetsmiljöarbetet ska kontinuerligt utvecklas och förbättras. Aktiv omvärldsbevakning ska göra att Göteborgs Stad prövar innovativa metoder för att förbättra arbetsmiljön. Friskvård, hälsofrämjande arbete och samverkan med företagshälsovården är en viktig faktor för att sänka sjuktalet och för att Göteborgs Stad fortsatt ska vara en attraktiv arbetsgivare. Som arbetsgivare har Göteborgs Stad ansvar att vidta åtgärder för att underlätta återgången till arbetslivet för långtidssjukskrivna medarbetare genom rehabiliterande insatser. Detta sker bäst i samverkan mellan arbetsgivaren, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen genom samordningsförbunden. Göteborgs Stad ska alltid ha uppdaterade rutiner för personskydd och erbjuda professionell hjälp vid eventuell polisanmälan och personlig krisbearbetning, med fokus på särskilt riskutsatta verksamheter som socialtjänsten.

En särskild lönepott avsätts för högre löneökningar i kvinnodominerade välfärdsyrken. Det ska skapas en handlingsplan för hur löneökningar ska prioriteras i syfte att ta bort osakliga och omotiverade löneskillnader samt för att trygga kompetensförsörjningen på kort och lång sikt. Som en del i att förbättra arbetsmiljön och möjliggöra återhämtning ska heltidsmättet för nattarbete minska. Under året ska ett särskilt låglönelyft genomföras för de lägst betalda yrkesgrupperna. Folkbokförda elever i Göteborg som har fullgjort gymnasieskolans omvårdnadsprogram och barnskötarprogram, med godkända betyg och slutförd praktik, ska erbjudas tillsvidareanställning i staden direkt efter att de har lämnat gymnasieskolan.

Uppdrag

- » Heltidsmättet för nattarbete ska minskas till 34 timmar i veckan.
- » Betalda arbetskläder ska erbjudas till yrkesgrupper med behov av detta.
- » En plan ska tas fram för att kartlägga varför omotiverade löneskillnader uppstår inom samma BAS-intervall och vilka konkreta åtgärder som kan genomföras för att motverka värdediskriminering.
- » En särskild pott avsätts för högre löner och bättre arbetsvillkor inom välfärdsyrken.
- » En särskild låglönesatsning ska genomföras för yrkesgrupper med lägst medianlön inom Göteborgs Stad.
- » Anställningsstopp införs för alla yrkesgrupper kategoriserade som chefer och administration. Nämnder ges möjlighet att besluta om enskilda och synnerligen motiverade undantag från anställningsstopp.
- » En utredning tillsätts i syfte att undersöka och analysera tillväxten inom yrkesbefattningarna chefer och administration och hur den totala lönekostnaden inom staden kan omfördelas från interna processer till produktion av välfärdstjänster. Utredningen ska ledas av extern aktör och genomföras i tät samverkan med Göteborgs Universitet.
- » Tillsvidareanställning ska erbjudas alla folkbokförda elever i Göteborg med godkända betyg och fullgjord praktik på gymnasiets vård- och omsorgsprogram och barnskötarprogram.
- » Varje samverkansmöte ska inledas med behandling av aktuell status avseende arbetsmiljö som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- » Aktuell arbetsmiljöstatus ska behandlas som första punkt på alla stadens kontinuerliga planeringsmöten.
- » Ett personalutskott inrättas under kommunstyrelsen. Befogenheter och mandat fastställs i kommunstyrelsen under året. Personalutskottet ersätter Personalberedningen.
- » Alla medarbetare inom staden ska ha exakt kännedom vad som ingår i sin befattning och ansvarig chef ska säkerställa att resurserna anpassas därefter. Om detta ej kan säkerställas ska frågan lyftas högre upp i organisationen, med krav på tydlig och direkt återkoppling till vederbörande.

STYRNING OCH LEDNING

Verksamhetsmål

Göteborgs Stad följer och uppnår hållbarhetsmålen i de sociala, ekonomiska och ekologiska dimensionerna.

Budget och målstyrning

Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för Göteborgs Stads nämnder och styrelser. Budgetens roll är att inom de ekonomiska ramarna och gällande lagstiftning ange kommunfullmäktiges mål och inriktningar. Målen ska brytas ned och omsättas i praktisk handling av nämnderna och styrelserna. Planer, program, riktlinjer, uppdrag och policydokument som kommunfullmäktige har antagit ska följas och genomföras, men är underordnade kommunfullmäktiges budget. Målen har en tidshorisont över hela planperioden om inte annat anges. Måluppfyllelse ska eftersträvas snarast möjligt. Revidering av målen sker genom ett nytt budgetbeslut. Både nämnder och styrelser ska följa budgetens mål.

Budgeten är förändringsinriktad. Den beskriver huvuddragen i vad som ska förändras i verksamheterna. Många verksamheter nämns inte i budgeten. Det innebär inte att de är mindre viktiga. De ska fortsätta bedrivas och utvecklas om inget annat anges. Budgeten ska underlätta dialogen med nämnderna och styrelserna framförallt om hur målen kan uppnås på bästa sätt. Uppdrag löper över ett år om inte annat anges.

Verksamhets- och affärsplan

Nämnder och styrelser ska årligen upprätta en verksamhets-/affärsplan. Arbetet med att ta fram denna verksamhets-/affärsplan ska inledas snarast efter det att kommunfullmäktige beslutat om budget för nästkommande år och ska därefter fastställas av nämnd/styrelse senast före februari månads utgång.

Verksamhetsnomineringar

Nämnder skall senast under mars månad varje år inleda ett arbete med att upprätta ett underlag till en verksamhetsnominering med utgångspunkt ifrån innevarande års nämndbudget. Verksamhetsnomineringar ska vara nämndbehandlade före april månads utgång. Verksamhetsnomineringarna ska vara få till antalet och ekonomiskt hållbara.

Uppföljning och rapportering

Varje nämnd ansvarar för sin egen kontroll, uppföljning och styrning. Det gäller den egna verksamhetsplanen/affärsplanen och den egna budgeten – men även kommunfullmäktiges mål, inriktningar och budget samt verksamhetens mål såsom de beskrivs i reglemente och ägardirektiv.

Rapportering till kommunstyrelsen sker i huvudsak genom tre rapporteringstillfällen: vår, höst och i samband med bokslut. Rapporterna ska fokusera på viktig styrinformation; exempelvis det ekonomiska läget, personalfrågor, väsentliga avvikelser i grunduppdragen samt frågor av uppsiktskaraktär. Uppföljning mot fullmäktiges mål sker i delårsbokslutet per augusti och årsbokslutet.

På grund av det ekonomiska läget är det viktigt att nämnder och styrelsen har löpande rapportering om ekonomin. Nämnder ska sammanställa prognoser och redovisa dessa för kommunstyrelsen två gånger per år utöver uppföljningsrapporterna och delårsbokslutet. Denna rapport ska endast innehålla ekonomiska värden och prognoser.

Scenariostyrning

För att underlätta för folk- och förtroendevalda att fatta kvalificerade beslut ska staden övergå till scenariostyrning under året. Samtliga tjänsteutlåtanden ska beskriva minst två scenarion och ge politiken möjligheter till olika beslut givet olika avvägningar angående exempelvis beslutets påverkan Göteborgs Stads tre hållbarhetsdimensioner.

Policys och styrdokument

Som ett led i arbetet med att omfördela stadens resurser från interna processer till välfärdsverksamheterna ska antalet styr- och policydokument skalas ner. Under förvaltningsreformen på skolområdet uppdagades att över 1400 styrdokument var gällande – enbart för grund- och förskola. Mängden policys, styrdokument och abstrakta målsättningar kräver en oproportionellt stor arbetstid sett till andra behov i den offentliga verksamheten. Antalet nya policys och styrdokument ska därför minska väsentligt under 2020.

Uppdrag

- » Antalet nya policy- och styrdokument ska minska väsentligt,
- » Scenariostyrning ska införas som modell för samtliga stadens tjänsteutlåtanden.

EKONOMI

Verksamhetsmål

Göteborgs Stads ekonomiska resurser ska omfördelas från interna processer till produktion av välfärdstjänster.

Analys

2020 är ett svårt ekonomiskt år för Göteborgs stad. En allt större andel av göteborgarna är minderåriga eller pensionärer, vilket innebär högre kostnader för det offentliga systemet. Samtidigt går regering och riksdag vidare med en förändring av kostnadsutjämningsystemet i syfte att gynna lands- och glesbygd, vilket innebär försämrade förutsättningar för stadens ekonomi i ett redan besvärligt läge.

Den avmattande konjunkturen bidrar till att stadens ekonomi försvagas under året. I dagsläget tyder flera indikatorer på att en ekonomisk inbromsning kan bli kraftigare än som tidigare har spåtts. En försämrad konjunktur innebär att skatteunderlaget viker och att kostnader för såväl försörjningsstöd som andra sociala skyddsnät ökar. En djupare ekonomisk nedgång tenderar att få stora konsekvenser för en industriberoende stad som Göteborg. Den globala osäkerheten gör det svårt att prognostisera mer exakta utfall för den kommunala ekonomin.

De stora skattesänkningar som har gjorts på nationell nivå har urholkat grunderna för det offentliga välfärdsuppdraget. Under de senaste årtiondena har den offentliga sektorns andel av ekonomin minskat kraftigt. Om skattekvoten hade legat på samma nivå som 1999 hade skatteintäkterna år 2017 varit 240 miljarder kronor högre. Marknadssystem i välfärden har lett till situationer där kommuner, med det yttersta ansvaret för välfärdsleveransen, ska konkurrera med vinstdrivande företag. Den gemensamma kontrollen över folkets gemensamma resurser har därmed minskat. Konsekvensen har blivit svåröverskådliga effektiviseringar, svårnavigerade förändringsfaktorer och svårgenomförliga besparingar i den första linjens välfärd. På sikt måste den offentliga andelen av ekonomin öka från dagens nivåer om välfärden ska motsvara den demografiska förändringen och medborgarnas förväntningar.

Göteborg är inte ensamma i att stå inför en ekonomisk utmaning på kommunal nivå. De flesta av Sveriges kommuner har problem med finansieringen. För att uppnå en ekonomiskt hållbar situation i den kommunala sektorn krävs ett stort tillskott av resurser från regering och riksdag. Om staten inte uppfyller detta akuta åtagande kan även Göteborg, likt många andra kommuner, bli tvungna

att höja skatten – bara för att bibehålla nuvarande ambitionsnivå i välfärden. Detta skulle få svåra fördelningspolitiska effekter för de låg- och medelinkomsttagare som utgör folkflertalet i såväl Göteborg som de flesta andra av landets kommuner.

Faktum är dock att Göteborgs Stad står på stabil ekonomisk grund relativt många andra kommuner. De stora tillgångarna i bolag, mark, personal och kompetens innebär en styrka för staden. Förslag om stora utförsäljningar av bolagssfären, ideologiskt motiverade försäljningar av annan offentlig egendom och stora personalneddragningar i välfärden riskerar att försämra och försvaga stadens långsiktiga ekonomiska ställning. Det är en farlig väg att gå för Göteborg.

I kommunfullmäktiges budget för 2019 prognostiserades det strukturella underskottet vara nästan en miljard för 2020 och en och en halv miljard för 2021. I denna budget minskar inte det strukturella underskottet för 2020, men genom politiska omprioriteringar och riktade besparingar på administration och överbyggnad stärks ändå den kommunala ekonomin. Inför 2021 och 2022 ska det strukturella underskottet minska och den kommunala ekonomin fortsätta förbättras genom intäktsförstärkningar och fortsatta omprioriteringar av den kommunala kostnadsvolymen i riktning mot välfärdsverksamhet.

Kommunfullmäktiges inriktning

Utdelning

Utdelning från Stadshus AB fastställs till maximalt 990 miljoner kronor för 2020. Denna höga utdelning är ett sätt för staden att, genom de gemensamma bolagen, parera en svår ekonomisk situation och samtidigt genomföra strukturella förändringar i syfte att omfördela kostnadsvolymen från interna processer till välfärdsuppdraget. På sikt ska utdelningen minska till långsiktigt hållbara nivåer. Redan under 2021 och 2022 genomförs en större nedtrappning.

Avkastningskraven på bolagen ska dock öka. Ambitionen på lång sikt är att avkastningen på bolagen ska hållas hög, men hållbar givet ägarens ambitioner – det vill säga ägarens sociala samt miljömässiga mål med bolagen.

Investeringar

I takt med att stadens investeringar växlas upp måste även investeringsstyrningen förbättras väsentligt. Detta gäller samtliga planerande nämnder och bolag med investeringsbudget. Investeringarna måste bli jämförbara och prioriteringsbara mellan såväl olika nämnder som bolag. Investeringsbudgeten för varje nämnd är därmed en prognos över det kommande behovet och kan komma att revideras under planperioden. Ny modell för investeringar ska tas fram där investeringar kan mätas genom:

1. En finansstrategi där en övergripande prioritering av volym och finansieringsform och grad kan ske.
2. Prognos på kommande års beräknade kapitalkostnader per nämnd och bolag samt därtill ökade driftkostnader.
3. Tydlig indelning om investeringen är ny- eller reinvestering.
4. Möjlighet att beräkna investeringars klimatpåverkan, samt eventuella fördelningseffekter baserat på kön och socioekonomi.

Skattesats och taxor

Skattesatsen är oförändrad 21:12 per skattekrona. Kommunfullmäktige fattar särskilt beslut angående för VA- och avfallsverksamheten före årets slut. Taxorna för välfärdsområdet föreslås vara oförändrade och bifogas budgetbeslutet.

Ekonomiska mål

Det långsiktiga ekonomiska målet för Göteborgs Stad är en ekonomi med 2 procent överskott på sista radens resultat under år med normal konjunktur, medan utdelningen från Stadshus AB till kommunen finansieras helt genom bolagens avkastning.

2020 införs fyra mätbara ekonomiska mål:

Två procent ekonomiskt överskott över en tioårsperiod

Resultatet för 2020 understiger överskottsmålet. Detta bedöms som rimligt givet att 2020, 2021 och 2022 i prognoserna präglas av en konjunkturedgång med effekter på hela arbetsmarknaden. Skulle nedgången bli mindre än prognostiserat kan målet uppnås i större utsträckning genom att budgeterade reserver inte kommer att utnyttjas. Blir nedgången större än prognosen bör användning av resultatutjämningsreserven tas i beaktande av kommunfullmäktige.

Egenfinansieringsgrad på 50–60 procent över en tioårsperiod

Eftersom överskottsmålet inte nås under planperioden och prognoserna visar på kraftigt ökande investeringsbehov riskerar egenfinansieringsgraden att bli lägre. Med en ny modell för investeringsstyrning kan det därför bli aktuellt att under planperioden revidera det budgeterade överskottet eller investeringarna för att nå en hållbar egenfinansieringsgrad.

Exploateringsekonomi i balans

På lång sikt bedöms exploateringsekonomi vara i balans. Det är dock viktigt i det fortsatta arbetet att de samhällsbyggande nämnderna har ett bättre fokus på exploateringsekonomi, särskilt i stora projekt, för att nå detta mål.

Soliditet 15 procent på koncernnivå

Soliditetsmålet är ett långsiktigt och något trubbigare mål än de övriga. När egenfinansieringsgrad och överskottsmål går ner får detta påverkan på den långsiktiga soliditeten. I en konjunkturavmattning, där överskottsmålet inte nås, är det viktigt att soliditetsmålet följs upp kontinuerligt.

Eget kapital och hemställan till kommunstyrelsen

Nämnder får möjlighet att använda 0,5 procent av kommunbidraget eller nämndens omslutning som eget kapital utan att hemställa till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen kan vid särskilda händelser bifalla hemställan från nämnd om att använda ytterligare eget kapital. För att sådan hemställan ska kunna bifalls måste nämnd hemställa till kommunstyrelsen i samband med politisk behandling av nämndens uppföljningsrapport till kommunstyrelsen. En sådan hemställan ska även innehålla beskrivning om hur stadens ekonomi påverkas ur ett stadenövergripande perspektiv, i form av kostnader på kort- och medellångsikt. Identiska regler gäller hemställan från nämnd om förändrad ram. En förutsättning för att kommunstyrelsen ska kunna bevilja sådan hemställan är att kommunens budgeterade resultat ej försämras samt att eventuella löpande kostnader hanteras.

Förändringsfaktor

Förändringsfaktor utgår och ersätts istället med tydligt och specificerat uppdrag om besparing på administration, ledningsarbete och överbyggnad i verksamheter. Effektivisering syftar till att förvaltningar i högre grad ska samarbeta över förvaltningsgränser och samordna sina resurser avseende administration och chefsstöd. Anställningsstopp för chefer och administration bör utgöra relativt stor del av den sammanlagda besparingen på överbyggnad. Övrig besparing på administration, ledningsarbete och överbyggnad ska inte drabba välfärdspersonal i form av den yttersta linjens medarbetare och enhetschefer. Nämnder ska ansvara för att minskad ram eller effektivisering inte överhuvudtaget drabbar kärnverksamheten och det yttersta ledets medarbetare och chefer.

Pris- och lönekomensation

Nämndernas ramar har uppräknats med prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Utöver dessa finns särskilda pottar avsatta i budget för att särskilt minska heltidsmättet för nattarbetande personal, höja lönerna för yrkesgrupper med låga medianlöner och samt enskild satsning på högre löner och bättre villkor för personal inom stadsdelsnämnderna och social resursnämnd. Potternas fördelning sker i förhandling med de fackliga organisationerna.

Principer för beräkning av internränta

Internräntan lämnas oförändrad på 1,5 procent. Detta motiveras av att svårbedömt penningpolitiskt läge.

Uppdrag

- » Samtliga investerande nämnder får i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen medverka till en förbättrad kommunövergripande modell för investeringsstyrning.
- » Alla investerande nämnder får i uppdrag att inte upphandla och låsa in ytterligare investeringar som idag planeras genomföras 2021-2023, till dess att en förbättrad investeringsstyrning är fullt implementerad. Avsteg från detta medges om det är absolut nödvändigt för nämndens verksamhet, vilket hemställs till och avgörs av kommunstyrelsen.

Ekonomisk sammanställning 2020–2022 i miljoner kronor

Resultaträkning	2020	2021	2022
Verksamhetens intäkter exklusive realisationsvinster	11 341	11 617	11 888
Realisationsvinster	500	500	500
Verksamhetens kostnader	-44 033	-45 660	-47 037
Avskrivningar	-1 600	-1 650	-1 700
Verksamhetens nettokostnader	-33 791	-35 193	-36 349
Skatteintäkter	29 823	31 138	32 460
Kommunalekonomisk utjämning m m	3 542	3 978	3 864
Finansiellt netto, exklusive utdelning	-62	-93	-126
Utdelning	988	670	650
Årets resultat	500	500	500

Balanskravsutredning	2020	2021	2022
Årets resultat	500	500	500
Avgår reavinster	-500	-500	-500
Årets resultat efter balanskravsutredning	0	0	0

Balansräkning	2020	2021	2022
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	84 000	93 250	103 550
Omsättningstillgångar	12 000	12 000	12 000
Summa tillgångar	96 000	105 250	115 550
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	25 302	25 802	26 302
varav årets resultat	500	500	500
varav resultatutjämningsreserv	2 609	2 609	2 609
Avsättningar	4 800	5 200	5 600
Långfristiga skulder	44 898	52 248	60 648
Kortfristiga skulder	21 000	22 000	23 000
Summa skulder	65 898	74 248	83 648
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	96 000	105 250	115 550

Ekonomiska ramar 2020 i tusen kronor

Nämnder inom välfärd	2020
Stadsdelsnämnder	
Angered	1 604 200
Östra Göteborg	1 553 300
Örgryte-Härlanda	1 256 600
Centrum	1 087 200
Majorna-Linné	1 219 100
Askim-Frölunda-Högsbo	1 686 400
Västra Göteborg	1 223 800
Västra Hisingen	1 300 100
Lundby	1 047 800
Norra Hisingen	1 251 000
Social resursnämnd	678 700

Nämnder inom utbildning	2020
Förskolenämnden	4 427 000
Grundskolenämnden	8 193 900
Utbildningsnämnden	2 076 300
Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning	689 500

Nämnder inom stadsutveckling	2020
Byggnadsnämnden	145 200
Fastighetsnämnden	35 100
Idrotts- och föreningsnämnden	467 400

Nämnder inom stadsutveckling	2020
Kulturnämnden	551 800
Lokalnämnden	-101 100
Miljö- och klimatnämnden	77 100
Park- och naturnämnden	278 900
Trafiknämnden	843 000

Övriga nämnder	2020
Arkivnämnden	21 100
Kommunledningen	390 000
Nämnden för Inköp och upphandling	6 500
Nämnden för Intraservice	19 600
Nämnden för Konsument- och medborgarservice	60 300
Valnämnden	1 600
Överförmyndarnämnden arvoden	25 100

Ekonomiska ramar för särskilda budgetposter	2020
Business Region Göteborg AB	29 700
Fastighetsnämnden transfereringar	68 000
Göteborg & Co Träffpunkt AB	115 600
Räddningstjänstförbundet Storgöteborg	354 600
Social resursnämnd studieförbunden	31 200

Kommuncentrala poster 2020 i tusen kronor

Kommuncentrala poster i tusen kronor	2020
Allmän reserv	99 345
Beredskap för nämndernas användning av eget kapital	164 733
Beredskap för ökade kostnader för försörjningsstöd	100 000
Beredskap begränsningsregeln SDN	6 000
Beredskap för ökade kostnader för temporära bostäder	13 800
Personal-/kompetensförsörjning	64 000
Allmän subvention kollektivtrafiken	60 000
Bostäder för funktionsnedsatta expansion	169 219
Broddar för 65-åringar	500
Celsius 2.0	1 500
Dagvatten och skyfall - Kretslopp och vatten	8 500
Drifts- och kapitalkostnader Jubileumsparken	3 500
Enkelt avhjälpna hinder	25 000
Etablering av stödcentrum	1 000
European coalition of cities against racism (ECCAR)	70
Finansiering av samordningsförbundet	15 675
Genomförande av organisationsförändringar - SDN	35 000
Hederförtryck och extremism	2 000
Jubileumsplanen Göteborg 400 år	10 000
Jubileumssatsningen bostäder	15 000
Kostnader för assistansersättning	222 000

Kommuncentrala poster i tusen kronor	2020
Lindholmen Science park finansiering av Gothenburg film studio	1 000
Låglönesatsning	20 000
Lönesatsning välfärden	30 000
Medfinansiering av centrum för hållbar stadsutveckling	2 000
Revisorskollegiet	35 300
Sommarlovskort	18 000
Stadsutveckling Valhallagatan/evenemangområdet	30 000
Stöd till folkobservatorium	400
Sänkt heltidsmått för nattarbete	18 000
TAGE - Kretslopp- och vatten	4 100
Tillköp kollektivtrafiken	186 500
Trygghetskameror	5 000
Utredning att införa KPU	700
Utvecklingsbidrag till Stiftelsen Korsvägen	3 485
Wifi i boende med stärskilt service	1 900
Övertagande av ekonomiskt ansvar för nedlagda deponier	1 000

Särskilda avsättningar i nämnder i tusen kronor

Avsättningar i nämnder i tusen kronor	2020
Social resursnämnd	
Allegården	400
Utökade hembesök för BVC och socialtjänst i utsatta områden	4 000
Förskolenämnden	
Satsning mer personal i förskola	30 000
Fastighetsnämnden	
Trygghetsbostäder	14 100
Grundskolenämnden	
Satsning mer personal i grundskola	45 000
Studiebesök för studieovana till GU och chalmers	1 500
Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning	
Unga mäns sysselsättning	3 000
Idrotts- och föreningsnämnden	
Avgiftsfri simundervisning	12 000
Kulturnämnden	
Leasing av nya bokbussar	1 240
Interreligiösa skolprojekt	600
Lokalnämnden	
Satsning underhåll lokaler	45 000
Trafiknämnden	
Badbuss till Delsjön	1 000
Subventionerade månadskort för färdtjänstresenärer	1 800
Kommunledningen	
Förebyggande arbete mot radikaliserings och våldsbejakande extremism	800
Nära vård	500
Central enhet för omställning och omplacering	2 600

Avsättningar i nämnder i tusen kronor	2020
Nämnden för Inköp och upphandling	
Kategoristyrning	6 500

Specifikation av resursnämndsuppgifter i tusen kronor

Område	2020
Barn och unga	
Mottagning för unga män (SDN Centrum)	840
Ungdomars fritid (SDN Angered)	4 700
Ungdomars fritid (SDN Östra Göteborg)	4 600
Ungdomars fritid (SDN Majorna Linné)	6 200
Ungdomars fritid (SDN Askim-Frölunda-Högsbo)	5 400
Ungdomars fritid (SDN Lundby)	5 700
Vuxna och äldre inkl funktionshinder	
Hospiceverksamhet (SDN Askim-Frölunda-Högsbo)	47 300
LSS; boende utanför Göteborg (SDN Askim-Frölunda-Högsbo)	18 200
Mobilt fältteam (SDN Centrum)	1 600
Planering och samordning (SDN Örgryte-Härlanda)	6 100
Äldreboendeplanering (SDN Örgryte-Härlanda)	7 400
Kultur och fritid	
Bergums fritidslantgård (SDN Angered)	720
Blå stället (SDN Angered)	13 400
El Sistema samordningsresurs (SDN Angered)	440
Frölunda kulturhus och bibliotek (SDN Askim-Frölunda-Högsbo)	26 900
Totalt resursnämndsuppgifter	149 500

Resursfördelning stadsdelsnämnder 2020

Målgrupp/kriterier	Antal	Vikt, kr	tkr	(%) av målgrupp
Barn och unga				
1–5 år	34 428	773	26 600	1,20%
6–11år	38 944	2 769	107 800	4,90%
12–15 år	23 892	5 932	141 700	6,40%
16–19 år	23 126	3 773	87 300	3,90%
Barnfamiljer med låg inkomst			478 800	21,60%
Barn/ungdomar (0-20 år) med utländsk bakgrund			318 800	14,40%
Barn (0–17 år) med ej gift förälder utan arbete			1 060 500	47,70%
SUMMA BARN OCH UNGA			2 221 500	100,00%
Vuxna och äldre inkl. funktionsnedsatta				
20–64 år	363 796	1 047	380 800	3,70%
65–74 år	49 403	1 666	82 300	0,80%
75–79 år	18 063	18 611	336 200	3,30%
80–84 år	11 202	36 322	406 900	4,00%
85–89 år	6 918	77 447	535 700	5,30%
90–94 år	3 414	139 354	475 700	4,70%
95– år	1 089	223 701	243 700	2,40%
Ensamboende 75 år och äldre			2 897 900	28,40%
Funktionsnedsatta med insatser enl LSS			2 848 300	28,00%

Målgrupp/kriterier	Antal	Vikt, kr	tkr	(%) av målgrupp
Personer (25-64 år) med låg inkomst			140 200	1,40%
Personer (25-64 år) med låg utbildning			130 600	1,30%
Personer med sjuk-/aktivitetser-sättning			1 318 500	12,90%
Ensamstående män med långva-rigt socialbidragsberoende			186 800	1,80%
Arbetslösa utan ersättning			205 100	2,00%
SUMMA VUXNA OCH ÄLDRE INKL. FUNKTIONSNEDSATT			10 188 700	100,00%
FÖRSÖRJNINGSSTÖD				
Tillkommer/Avgår				
Merkostnader för ekologiska livsmedel			3 300	
Grundbelopp för nämndgemen-samma kostnader mm			15 900	
Överföring av stadsdelsbibliote-ken till kulturnämnden			-96 200	
Begränsningsregel befolknings-minskningar			1 800	
SUMMA TOTALT SDN			13 229 500	

Investeringsplan 2020–2023 i miljoner kronor

	2020–2023
Fastighetsnämnden	1 193
Idrotts- och föreningsnämnden	1 796
Kretslopp- och vattennämnden	3 334
Lokalnämnden	18 539
Park- och naturnämnden	370
Trafiknämnden	9 291
Totalt	34 523

Exploateringsvolymerna i miljoner kronor

Exploateringsvolymerna i miljoner kronor	2020	2021	2022	2023
Exploateringsinkomster	2 252	1 717	2 216	1 425
Kvartersmarksutveckling och exploateringsfinansierad allmän plats	-2 007	-1 488	-975	-650
Skattefinansierad allmän plats	-257	-223	-148	-145
varav Gatuanläggningar	-202	-168	-108	-109
varav Parkanläggningar	-55	-55	-40	-36
Exploateringsutgifter	-2 264	-1 712	-1 123	-795
Årligt exploateringsnetto	-12	5	1 093	629
Utbyggnad VA 2020–2029 (mnkr)	2020	2021	2022	2023
Inkomster anslutningsavgifter	58	60	56	58
Utgifter utbyggnad	-115	-118	-122	-126
Årligt exploateringsnetto	-57	-58	-66	-68

Socialdemokraterna
GÖTEBORG